

Eerste fase passende beoordeling bestemmingsplan Veluwe

25 oktober 2011

Eerste fase passende beoordeling bestemmingsplan Veluwe

Toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998

Verantwoording

Titel	Eerste fase passende beoordeling bestemmingsplan Veluwe
Opdrachtgever	Gemeente Apeldoorn
Projectleider	Ir Hanneke Oudega
Auteur(s)	Ir Eveline Hoppers
Tweede lezer	Ing Luc Bruinsma, senior adviseur
Projectnummer	4752354
Aantal pagina's	76 (exclusief bijlagen)
Datum	25 oktober 2011
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
afdeling Water
Handelskade 11
Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon +31 57 06 99 91 1
Fax +31 57 06 99 66 6

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Kenmerk R001-4752354XEH-evp-V03-NL

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding	9
1.1 Veluwe	9
1.2 Aanleiding en doel	9
1.3 Eerste fase passende beoordeling	10
1.4 Leeswijzer	11
2 Methode	13
3 Bestemmingsplan	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Thema's	18
4 Natura2000-gebied 'Veluwe'	29
4.1 Aangewezen habitattypen, habitat- en vogelrichtlijnsoorten	29
4.2 Voorkomen habitattypen, habitat- en vogelrichtlijnsoorten	32
4.3 Kenmerken soorten	34
4.4 Gevoeligheid	42
4.4.1 Versturende factoren	42
4.4.2 Effectenindicator	44
5 Toetsing	47
5.1 Trechters	47
5.2 Effecten	57
5.2.1 Oppervlakteverlies (OV)	57
5.2.2 Versnippering en barrière werking (V)	61
5.2.3 Depositie (verzuring en vermisting) (D)	61
5.2.4 Verdroging of vernatting (W)	64
5.2.5 Verstoring door geluid (G)	65
5.2.6 Verstoring door licht (L)	67
5.2.7 Optische verstoring (Opt)	68
6 Conclusies en aanbevelingen	71
6.1 Conclusie	71

7	Literatuur.....	73
----------	------------------------	-----------

Bijlage(n)

1. Overzichtskaart
2. Toelichting natuurwetgeving
3. Instandhoudingdoelen Natura 2000

1 Inleiding

1.1 Veluwe

De Veluwe is een tot de verbeelding sprekend natuurgebied. Het maakt niet alleen onderdeel uit van de Ecologische Hoofdstructuur, maar het herbergt ook een Nationaal Park (buiten het plangebied), is goeddeels een Nationaal Landschap en bovendien maakt het onderdeel uit van het Europese netwerk van belangrijke natuurgebieden: Het Natura 2000 stelsel. Het verrast niet dat veel mensen van de Veluwe genieten, er hun rust en ontspanning vinden, er is veel te beleven, te zien. Het is een uniek leefgebied voor een groot aantal dier- en plantensoorten: een biodiversiteit die het gebied rijk en aantrekkelijk maakt. De verantwoordelijkheid die de gemeente heeft om alle ontwikkelingen, belangen en functies goed te dienen en duurzaam met elkaar in relatie te brengen is dan ook groot. Het Bestemmingsplan Veluwe heeft dat doel. Hoewel het sterk conserverend van karakter is, zijn er mogelijk toch ontwikkelingen denkbaar die effecten hebben op de natuurwaarden van het gebied. Effecten waarvan op voorhand niet uitgesloten is dat ze niet significant zijn. Daarom is het nodig een eerste fase passende beoordeling op te stellen.

1.2 Aanleiding en doel

Hoewel het beheerplan van het Natura2000-gebied nog niet definitief is vastgesteld, is hier bij op het opstellen van het Voorontwerpbestemmingsplan al wel rekening mee gehouden. Vanwege het feit dat het nog geen onherroepelijk beheerplan is, zal het bestemmingsplan getoetst moeten worden aan de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw). Het beheerplan kan nog niet als basis worden gezien. Op basis van de resultaten van deze Eerste fase passende beoordeling kan worden vastgesteld of navolgend een Passende beoordeling nodig is (en in dat geval een Planm.e.r.-procedure). Als de resultaten bekend zijn, en significant negatieve effecten niet kunnen worden uitgesloten, zal worden bekeken of bestemmingsplantechnisch maatregelen voor te stellen zijn die *significant* negatieve effecten kunnen voorkomen.

Er wordt inzichtelijk gemaakt hoe de bestemmingen zich verhouden tot de ruimtelijke verspreiding van instandhoudingsdoelen, zoals habitattypen en leefgebieden van soorten. Vervolgens wordt in beeld gebracht of de ontwikkelruimte die binnen deze bestemmingen aan de orde is een probleem kan vormen in relatie tot de gevoeligheid van betreffende waarden. Verder wordt bekeken of de bestemmingsplanvoorschriften voldoende voorzien in de bescherming van relevante natuurwaarden of niet. Daarbij wordt bijvoorbeeld bekeken of er sprake is van passende voorwaarden zoals die bijvoorbeeld gekoppeld zijn aan het verlenen van een aanlegvergunning. Om negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen te voorkomen kunnen mitigerende maatregelen genomen worden. In het bestemmingsplan kan hier al ruimte voor gereserveerd worden. In onze toetsing zullen wij aangeven in welke mate dit nodig is.

1.3 Eerste fase passende beoordeling

In de Eerste fase passende beoordeling, ook wel Voortoets genoemd, wordt ingegaan op de vraag of het optreden van negatieve effecten al dan niet *met zekerheid* kan worden uitgesloten. Effecten op Natura2000-gebieden kunnen optreden door ontwikkelingen nabij of (deels) binnen de grenzen ervan. Daarnaast is het mogelijk dat gebieden, die een belangrijke relatie hebben met een beschermd gebied, beïnvloed worden en zo indirect een effect op het beschermde gebied wordt veroorzaakt. Dit bepalen wij aan de hand van de aard en omvang van het effect, de gevoeligheid en de trend van het instandhoudingsdoel en of het gaat om een (on)omkeerbaar effect. De informatie die wij hiervoor gebruiken zijn de beschrijvingen in het concept beheerplan (inclusief de concept-habitatypekaart), gegevens over ruimtelijke verspreiding van instandhoudingsdoelen en de effectenindicator.

De eerste fase passende beoordeling kent drie mogelijke uitkomsten:

1. Er is met zekerheid geen sprake van negatieve effecten: er is geen vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig
2. Er kan niet worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden, maar deze effecten zijn niet significant negatief, hetgeen betekent dat de instandhoudingsdoelen niet worden geschaad. Er is een zogenaamde 'Verslechteringstoets' noodzakelijk waarin inzichtelijk wordt gemaakt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Wanneer de effecten voor het Bevoegd Gezag aanvaardbaar zijn, dan wordt een vergunning verleend met daarin mogelijk bepaalde voorschriften of beperkingen
3. Er is sprake van negatieve effecten én deze zijn mogelijk significant negatief: één of meer van de instandhoudingdoelstellingen worden mogelijk geschaad. Er is een zogenaamde 'Passende Beoordeling' noodzakelijk, gevolgd door een vergunningprocedure. In de Passende beoordeling wordt in meer detail gekeken of effecten significant zijn

Bij uitkomst 1 kan de bestemming of activiteit worden opgenomen in het bestemmingsplan. Bij uitkomst 2 moet worden bekeken of de cumulatie van negatieve effecten leidt tot een significant effect. Zo ja, dan geldt uitkomst 3. Indien er alleen sprake is van negatieve effecten zal in overleg met de provincie moeten worden bepaald of aan dit onderdeel goedkeuring kan worden gegeven en of een vergunning noodzakelijk is wanneer er gebruik wordt gemaakt van de bestemmingsruimte. Bij uitkomst 3 kan overwogen worden om de bestemmingsruimte aan te passen of de bestemming niet op te nemen. In dit verband adviseren wij hierover tijdig met de provincie te overleggen en deze insteek toe te lichten.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van toetsing nader toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de verschillende bestemmingen en ontwikkelingen uit het bestemmingsplan beschreven per thema. Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied Veluwe, de staat van instandhouding en trend van de kwalificerende typen en soorten en het voorkomen in het plangebied. Daarnaast worden de mogelijke effecten van de ontwikkelingen uit het bestemmingsplan en de gevoeligheid van de kwalificerende typen en soorten voor deze effecten beschreven. In hoofdstuk 5 vindt de toetsing plaats en beantwoordt de vraag of aantasting van de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied 'Veluwe' plaatsvindt. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in effecten op habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten. Hierbij zijn de versturende factoren (zoals oppervlakteverlies) de leidraad. Hoofdstuk 6 sluit af met de conclusie en aanbevelingen.

Kenmerk R001-4752354XEH-evp-V03-NL

2 Methode

Voor het bepalen van de effecten van de ruimtelijke ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt op beschermde soorten en habitattypen, zijn twee sporen gevolgd:

1. Bepalen van de factoren die een effect kunnen veroorzaken
2. Bepalen van de verspreiding, gevoeligheden en trends en draagkracht van het gebied voor de soorten en habitattypen en kansen voor uitbreiding van het oppervlak van de habitattypen en toename van de populaties van soorten

Deze twee sporen zijn met elkaar gecombineerd en resulteren in een conclusie die aangeeft of en zo ja, in welke mate de instandhoudingdoelen van soorten of habitattypen wordt beïnvloed. De basis hiervoor vormen de instandhoudingsdoelen, geformuleerd voor Natura2000-gebied Veluwe in het ontwerp aanwijzingsbesluit, zie bijlage 3. De Eerste fase Passende beoordeling gaat globaal in op de effecten van deze ruimtelijke ontwikkeling.

Voor de beoordeling is gebruikt gemaakt van de habitattypen kaart aangeleverd door de gemeente Apeldoorn (habitatkaart_veluwe_2011_v3). Doordat het beheerplan nog niet is vastgesteld en nog gewerkt wordt aan de inhoud ervan, kunnen de locaties van habitattypen nog verschuiven. Daarnaast is het voorkomen van habitattypen een dynamisch proces. Daarom is deze toetsing een momentopname.

Kader

Alleen de effecten van de *nieuwe* ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt worden getoetst. Als referentiesituatie voor de toetsing van het bestemmingsplan aan de Natuurbeschermingswet 1998 hanteren wij de huidige (feitelijke) situatie. Uitgegaan wordt van de maximale bestemmingsruimte die het bestemmingsplan biedt. Dit is het 'worstcase' scenario. Voor de aanleg van recreatieve paden is echter een schatting gemaakt van het te verwachte reële gebruik (aard en omvang). Vanwege flexibiliteitoverwegingen staan de locaties van nieuwe of te verbeteren paden niet vast. Samen met de terreinbeheerders is in een werksessie geïventariseerd welke ontwikkelingen er de komende 10 jaar gepland staan, om als uitgangspunt voor de toetsing te fungeren. De overige ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt, zijn concreter qua aard en plek.

Naast het bestemmingsplan zelf, vormt ook het Veluwe beleid een belangrijke bron van informatie, zoals het rapport Veluwe 2010 (met daarin de plm. 30 concrete projecten), de nadere uitwerking van het Veluwetransferiabeleid, het concept-beheerplan, het fietstotaalplan en het P-Veluwebeleid.

Toetsing

Om de effecten van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maakt op de instandhoudingsdoelen te toetsen, zijn twee stappen doorlopen. Op basis van de gegevens uit hoofdstuk 3 en 4, ofwel de ontwikkelingen uit het bestemmingsplan en de instandhoudingsdoelen is een eerste beoordeling gemaakt. Het doel hiervan is om ontwikkelingen waarbij met zekerheid geen negatieve effecten zijn er uit te selecteren. Hierbij is de volgorde (in bestemmingen) uit het bestemmingsplan aangehouden. Alle ontwikkelingen zijn op basis van expert judgement beoordeeld of, en welke typen, effecten verwacht wordt, per (groep) kwalificerende soort en type. Dit is gedaan aan de hand van de volgende criteria:

- Type effect (zoals oppervlakteverlies, verstoring door geluid en dergelijke)
- Omvang, locatie en tijdstip van het effect
- Kwetsbaarheid van de aanwezige natuurwaarden
 - Instandhoudingsdoel
 - Trend
 - Staat van instandhouding

Vervolgens is een verdiepingsslag gemaakt, waarbij alleen de ontwikkelingen met een mogelijk effect nader zijn beschouwd. Hierbij is de verstoring factor (zoals oppervlakteverlies) de leidraad. Binnen de verstoring factor worden gelijksoortige ontwikkelingen geclusterd. Per ontwikkelingscluster worden de bestemmingen en/of aanduidingen weergegeven waarop het van toepassing is, gevolgd door de inhoud van het bestemmingsplan en de bijbehorende criteria. De effecten hiervan op de instandhoudingsdoelen zijn vervolgens getoetst. Indien (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, worden mitigerende maatregelen beschreven.

Externe effecten

Het bestemmingsplan is geen instrument voor het regelen van externe effecten zoals stikstofdepositie of geluid. Het bestemmingsplan kan wel de ontwikkelruimte en de locaties van ontwikkelingen regelen waarbij een toename in stikstofdepositie of geluid wordt verwacht. In de toetsing (hoofdstuk 5) wordt daarom wel met deze externe effecten rekening gehouden. Voorbeelden van ontwikkelingen zijn de aanleg van wandelpaden of de uitbreiding van recreatie voorzieningen.

Significantie

In deze toetsing gaan we uit van de definitie van significantie van het Ministerie van LNV [Steunpunt Natura 2000, 2009]. Met een zeer klein aantal uitzonderingen wordt de significantie door het Steunpunt Natura 2000 geformuleerd als: "indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort danwel kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen."

Het uitgangspunt voor de beoordeling of menselijk handelen significante gevolgen (of een significant negatief effect) kan hebben, is of de instandhoudingsdoelstelling van een Natura2000-gebied gehaald zal worden. In deze Eerste fase passende beoordeling wordt daarom niet het effect op bijvoorbeeld de Wespandief beschreven, maar het effect op het instandhoudingsdoel voor de Wespandief.

3 Bestemmingsplan

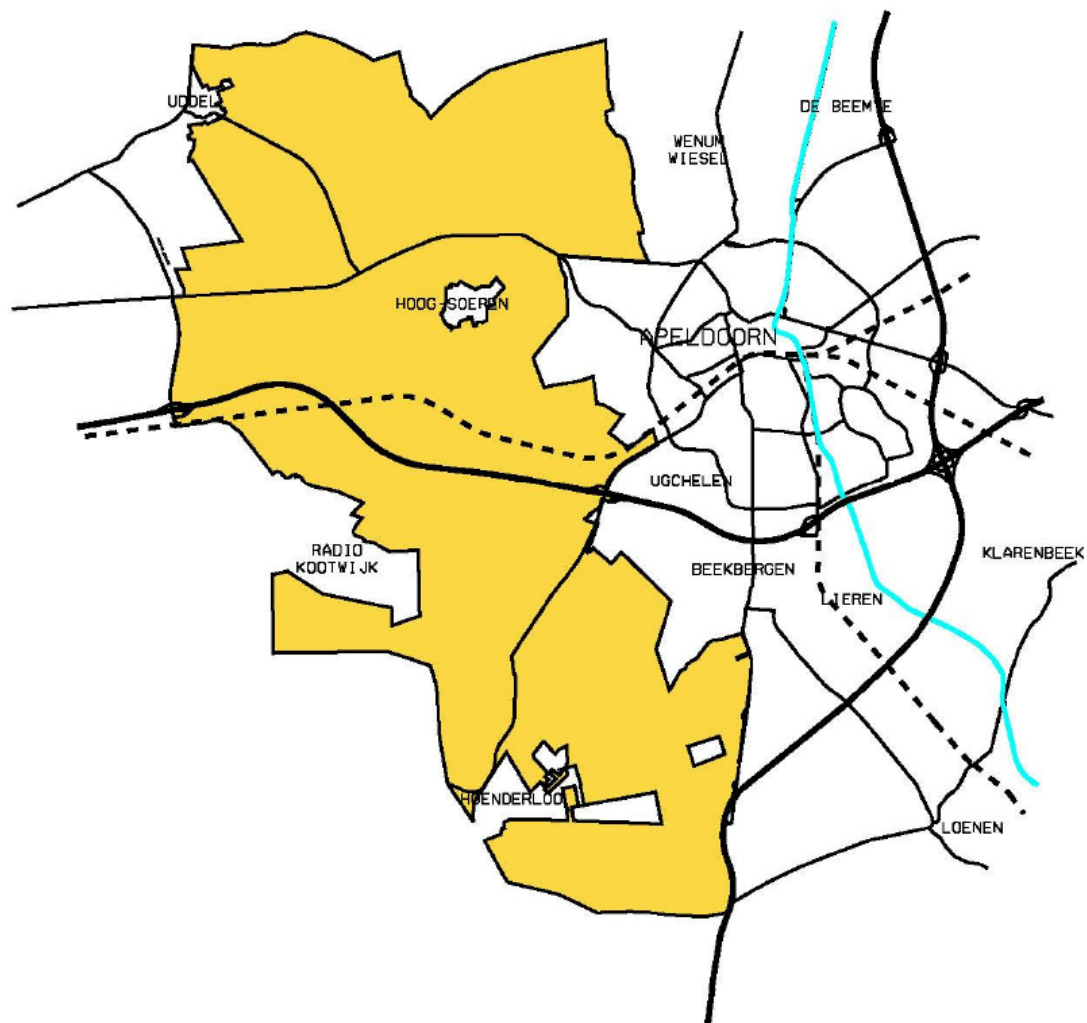
3.1 Inleiding

Voor het plangebied gelden een groot aantal verschillende bestemmingsplannen uit de periode 1947-2001. Deze plannen zijn verouderd en aan herziening toe. Hoofddoelstelling van het bestemmingsplan is het bieden van een regeling waarbinnen de Veluwe als één groot aaneengesloten natuur-, cultuur- en boslandschap wordt beschermd en zich verder kan ontwikkelen en het binnen dat kader op een zorgvuldige wijze inpassen van de overige in het gebied voorkomende functies (zoals recreatief medegebruik). Het bestemmingsplan Veluwe richt zich in hoofdzaak op het beheer van het gebied. Grootschalige nieuwe ontwikkelingen zijn niet mogelijk. Daarom betreft dit plan een conserverend bestemmingsplan dat uitgaat van de bestaande situatie. Natuur en landschap zijn bepalend binnen het bestemmingsplan: veel gronden hebben overeenkomstige bestemmingen. De ontwikkelruimte bestaat zowel uit ontwikkelingen die gebonden zijn aan een bestaande bouwlocatie als uit ontwikkelingen die op een 'willekeurige' locatie binnen de bestemming kunnen plaatsvinden zoals grondwerkzaamheden en aanleg van paden.

Bestemmingsplangebied

Vrijwel het gehele grondgebied van de gemeente Apeldoorn ten westen van de stad vormt het bestemmingsplangebied. Locaties binnen dat gebied die een eigen kenmerkend karakter hebben en locaties waar relatief grootschalige ontwikkelingen spelen zijn buiten het plangebied gelaten. Het betreft de Agrarische Enclave (waaronder Uddel), de dorpen Hoog Soeren en Hoenderloo, Radio Kootwijk en de verblijfsrecreatieparken in de directe omgeving en ten oosten van Hoenderloo. De plangrenzen rond Hoog Soeren en Hoenderloo zijn in hoofdzaak afgestemd op respectievelijk de grenzen van het beschermde dorpsgezicht en die van de dorps-structuurvisie.

De grens van het plangebied aan de westzijde wordt gevormd door de gemeentegrens en de Agrarische Enclave. De gemeentegrens vormt tevens aan de noord- en zuidzijde de plangrenzen. De oostgrens wordt bepaald door de plangrenzen van de bestemmingsplannen Wenum-Wiesel, Apeldoorn-West, Brink en Orden, Ugchelen en Stuwwalrand Parkzone Zuid. Een deel van laatstgenoemd bestemmingsplan wordt vanwege de situering en de ruimtelijke overeenkomst opgenomen in het nu aan de orde zijnde bestemmingsplan.

Figuur 3.1 Plangebied bestemmingsplan Veluwe [Gemeente Apeldoorn, 2011]

3.2 Thema's

In deze paragraaf worden per thema de belangrijkste ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied beschreven aan de hand van de toelichting bij het bestemmingsplan en de werksessie met de terreinbeheerders. Het betreffen ontwikkelingen die in de komende 10 jaar mogelijk gerealiseerd worden. Deze ontwikkelingen vormen de basis voor de toetsing in hoofdstuk 5.

Landschap en natuur

Verreweg het grootste deel van het plangebied heeft de bestemming Natuur. De voorschriften van deze bestemming laten over het algemeen nauwelijks tot geen bebouwing toe. In de voorschriften is een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden opgenomen. Er worden onder andere geen nieuwe veehouderij toegestaan of nieuwe intensieve dag- of verblijfsrecreatie. Met een aanlegvergunningplicht voor onder andere het aanleggen en verharderen van recreatieve langzaamverkeerroutes en parkeerplaatsen en het afgraven van de bodem worden de instandhoudingsdoelstellingen beschermd. Vergunningverlening zal alleen mogelijk zijn als de instandhoudingsdoelen niet significant worden aangetast. De aangewezen habitattypen worden binnen de natuurbestemming aangeduid als Open zandlandschap, Oude boslandschap en Natte natuur. Deze aanduiding voorziet in verbodsbepalingen en omgevingsvergunningplicht voor werken en werkzaamheden voor bepaalde activiteiten. Binnen de bestemming Natuur komen bijzondere aanduidingen en bepalingen voor met betrekking tot onder andere ecoducten, archeologische monumenten, bebouwing voor natuureducatie, picknickplaatsen en groepskamperen. Omdat uit het faunabeheerplan niet de noodzaak naar voren komt voor de realisatie van voorzieningen ten behoeve van de jacht, zoals bijvoorbeeld hoogzitten, bestaat er geen aanleiding om nieuwe voorzieningen mogelijk te maken.

Ontwikkelingen

- Uitvoering van diverse concrete projecten. Er zijn 48 projecten benoemd die de provincie Gelderland samen met andere partijen uitvoert op de Veluwe. De belangrijkste daarvan zijn: Ecoducten, Ecologische poorten, Fietstotaalplan, Groei en Krimp, Hart van de Veluwe, Imagoversterking Veluwe, Nationaal Landschap Veluwe, P-Veluwe, Radio Kootwijk en Veluwetransferia
- De aanleg en herstel van natuur door de grote terreinbeherende organisaties: Het Geldersch Landschap, Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten
- Het saneren van storende bebouwing (onder andere verblijfsrecreatie)
- Het ontwikkelen van de ecologische poorten tot samenhangende gebieden waarbinnen uitwisseling van soorten mogelijk is en waarbinnen een natuurlijke ontwikkeling in de gehele gradiënt van hoog / droog naar laag / nat plaatsvindt. Deze ontwikkeling vindt plaats door omvorming van landbouwgronden in natuurterrein, aangepast agrarisch beheer, aanpassing van de waterhuishouding, het versterken van het kleinschalige cultuurlandschap en het opheffen van barrières
- Het herstellen, ontwikkelen en verbinden van heide en heischrale vegetaties ten behoeve van hieraan gebonden soorten als reptielen en insecten
- Het realiseren van één aaneengesloten leefgebied voor grote zoogdieren (hert, wild zwijn, das en boomarter) met verbindingen naar de uiterwaarden van IJssel en Rijn en met voldoende passeerbaarheid van de aanwezige wegen. Verminderen van de lengte aan rasters. Ontwikkelen van agrarische cultuurgronden tot graasweiden met prioriteit bij de "ecologische poorten"

- Aanpassen van het bosbeheer zodat een duurzame populatie van het vliegend hert zich kan ontwikkelen
- Het terugdringen van de ammoniakbelasting op kwetsbare natuurdoeltypen

Cultuurhistorie en archeologie

De bestemming Natuur is mede gericht op de bescherming van cultuurhistorische waarde. In de voorschriften is een aanlegvergunningenstelsel opgenomen, waarbij de instandhouding van cultuurhistorische waarden een afwegingsgrond vormt. Zo is het egaliseren, ophogen en afgraven van gronden vergunningplichtig. Ontwikkelingen zijn niet bekend.

Water

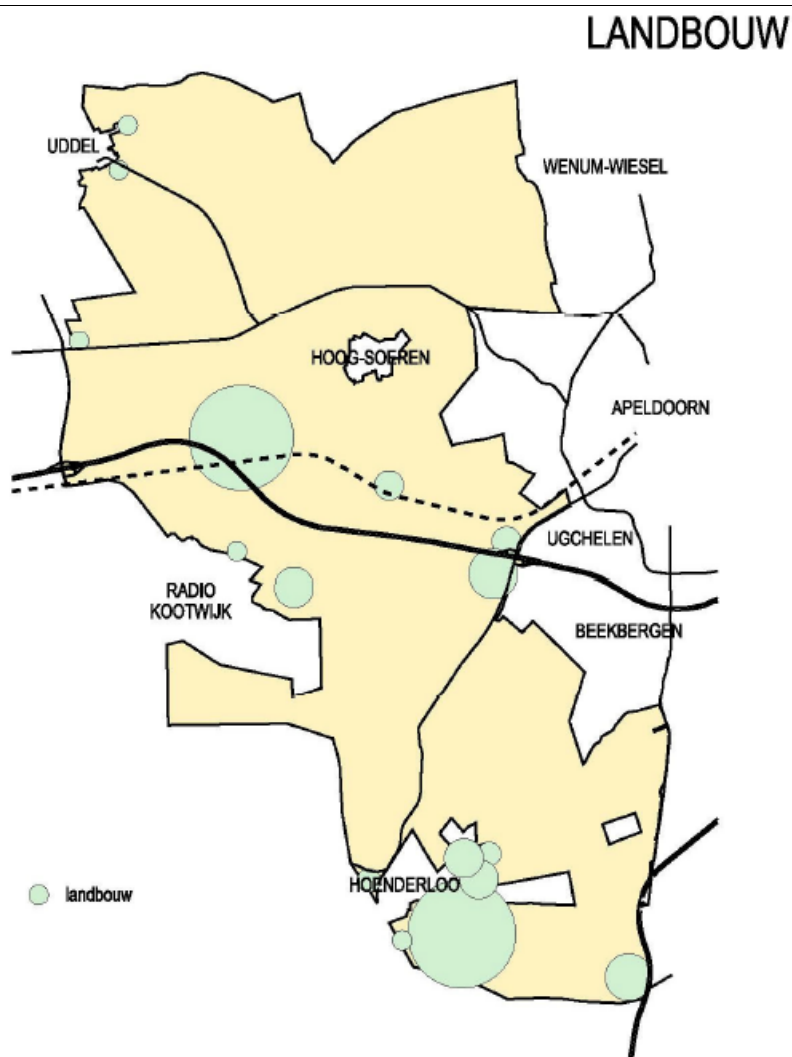
Voor de bescherming van grondwaterkwaliteit, grondwaterstand, waterkwaliteit en de morfologie van beken, vennen en waterlopen zijn binnen de aanduiding Milieuzone-Grondwaterbeschermingsgebied en Milieuzone-Waterwingebied bouw-, gebruiks- en verbodsregels en een omgevingsvergunningstelsel voor werken en werkzaamheden. Ontwikkelingen zijn niet bekend.

Landbouw en bosbouw

Verspreid over het plangebied komen verschillende locaties voor met de bestemming Agrarisch. Uitgangspunt is dat deze regulier gebruikt worden en daarom in de huidige situatie weinig natuurwaarden hebben. Het betreft overwegend locaties waar geen bebouwing is toegelaten, waarbij de voorschriften zich mede richten op behoud en herstel van natuurwaarden. In de voorschriften is een daarop gericht aanlegvergunningenstelsel opgenomen. Voor zeven locaties is een agrarisch bouwperceel opgenomen in de geldende plannen. Binnen de agrarische bestemming wordt recreatief medegebruik, zoals wandelen, fietsen, en hobbymatig weiden van vee mogelijk gemaakt. Een ontheffingsbevoegdheid wordt opgenomen voor nevenactiviteiten bij een agrarisch bedrijf zoals een recreatief rustpunt, natuurbeheer en bed&breakfast. Binnen de bestemming Natuur is bosbouw en houtproductie toegestaan. Een aanlegvergunningplicht voor het kappen van bomen voorziet in de bescherming van specifiek aangeduide waarden.

Ontwikkelingen

- Op het merendeel van de in de geldende bestemmingsplannen opgenomen agrarische bouwpercelen is geen sprake meer van agrarische activiteiten en is de bedrijfsbebouwing gesloopt. In een aantal gevallen vindt alleen nog bewoning plaats
- Staatsbosbeheer heeft landbouwgronden aangekocht. Deze worden omgezet naar natuur

Figuur 3.2 Voorkomen landbouwgebieden in plangebied [Gemeente Apeldoorn, 2011]

Landgoed

Binnen het plangebied is 1 landgoed, landgoed Deelerwoud, ten zuiden van Hoenderloo aanwezig. In het bestemmingsplan wordt het landgoed bestemd overeenkomstig de feitelijk bestaande situatie (bebouwing en gebruik). Concreet houdt dit in de bestemmingen Natuur en Agrarisch, waarbij de aanwezige bebouwing een agrarisch bouwperceel (ter plaatse van de grote boerderij) of een woonbestemming krijgt.

Ontwikkelingen

Een aantal partijen, waaronder de eigenaar van het landgoed Deelerwoud, werken aan een toekomstvisie voor het landgoed. Daarbij wordt gedacht aan nieuwe bebouwing en functies. Onderdeel van de visie zal zijn om een deel van de bestaande bebouwing te renoveren en nieuwe functies te geven. Het landgoed Deelerwoud is niet toegankelijk voor publiek.

Recreatie

In het plangebied is één grootschalig recreatiepark, Landal Greenparks Rabbit Hill met 292 recreatiewoningen en 150 kampeerplaatsen, aanwezig. Daarnaast zijn nog op enkele locaties kampeergelegenheden. Deze locaties zijn aangewezen met de bestemming Recreatie-Verblijfsrecreatie of (indien minder dan 25 kampeerplaatsen) met een aanduiding Kampeerterrein. Het aantal recreatiewoningen, voorzieningsgebouwen en kampeerplaatsen (huidige situatie) mag niet uitbreiden. In eerdere plannen was de maximale oppervlakte maatgevend (18.100 m² voor Rabbit Hill). Hierdoor kunnen de recreatiewoningen wel in grootte uitbreiden (van 65 m² naar 75 m²/300 m³). Dit betekent dat Rabbit Hill in oppervlakte 3.800 m², binnen het bestemmingsvlak, kan uitbreiden (worstcase, 75*292=21.900 m²).

Aanleg van voorzieningen ten behoeve van recreatief medegebruik in de vorm van recreatieve wandel-, fietspaden of ruiterspaden en parkeerplaatsen ten dienste van deze recreanten (P-Veluwe) wordt toegestaan, via een aanlegvergunningsplicht voor de aanleg (maar ook het aanbrengen van verharding bij bestaande paden en parkeerplaatsen) van deze voorzieningen. Lange afstands-wandelroutes en -fietsroutes krijgen een specifieke aanduiding. Recreative nevenactiviteiten als een recreatief rustpunt en bed&breakfast bij agrarische bedrijven en woningen wordt uitsluitend toegestaan via een afwijkingsbevoegdheid van B&W.

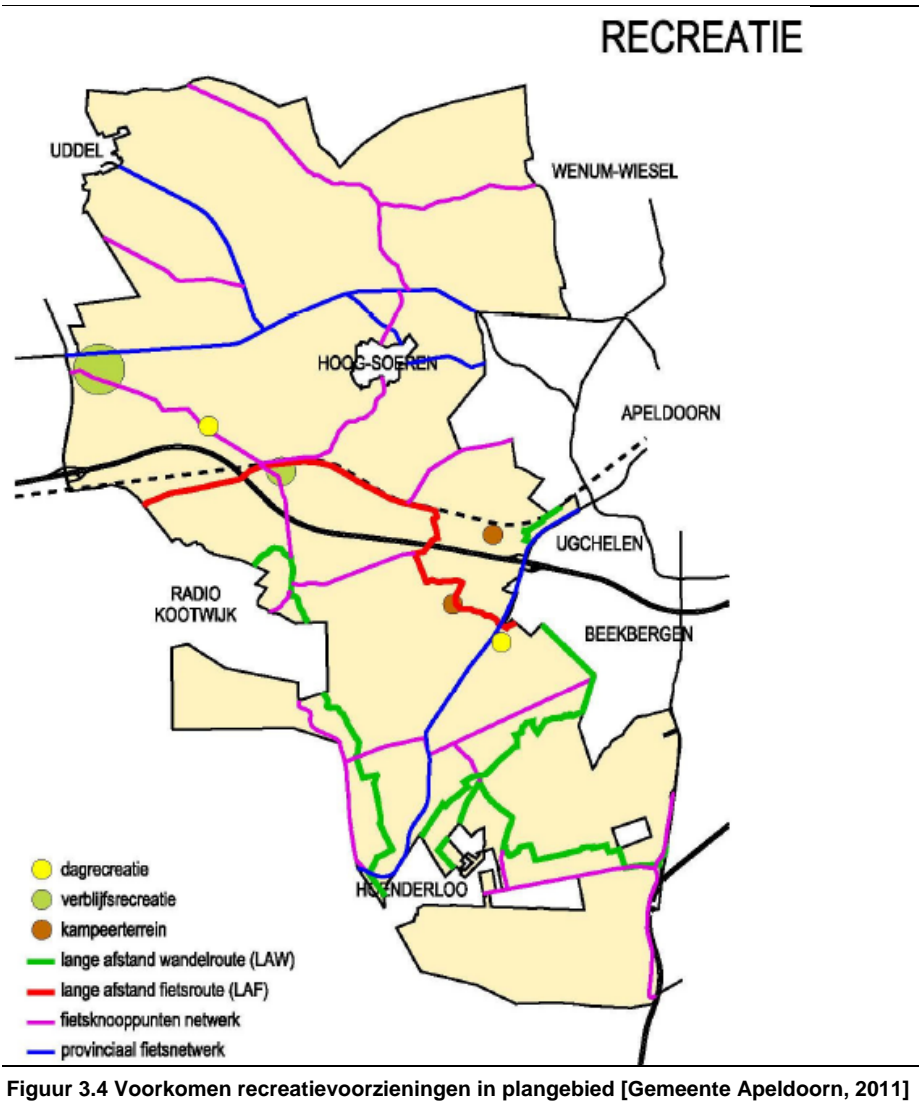

Figuur 3.3 P-Veluwe

Ontwikkelingen

Via een werksessie, is samen met de terreinbeheerders geïventariseerd welke ontwikkelingen op het gebied van recreatie er de komende 10 jaar gepland staan. In het tekstkader op pagina 24 is het resultaat hiervan samengevat. Een belangrijke beleidsdoelstelling uit Veluwe 2010 en het Provinciaal Verkeer en Vervoersplan is het tegengaan van recreatief autoverkeer in de kwetsbare natuurgebieden. Hiervoor worden Veluwetransferia ontwikkeld en aanvullend, verspreid over de Veluwe, kleinere transferpunten ('P-Veluwe'). De provincie Gelderland gaat in samenwerking met onder andere natuurorganisaties P-Veluwe locaties ontwikkelen. Ze bieden naast parkeergelegenheid ook informatie over de toeristische (route)mogelijkheden in de directe omgeving, zoals fiets- en wandelroutes. Momenteel zijn deze nog niet in het plangebied ontwikkeld.

Uit de werksessie kwam ook de wens naar voren voor het plaatsen of opheffen van wildrasters (zie tekstkader). Het plaatsen van wildrasters wordt niet geregeld in het bestemmingsplan en is daarom bij recht geregeld. De toetsing van het plaatsen of opheffen van wildrasters komt daarom niet aanbod in hoofdstuk 5. Effecten van het plaatsen of opheffen van rasters worden echter uitgesloten. De aangewezen habitatrichtlijn en vogelrichtlijnsoorten ondervinden geen negatieve effecten door bijvoorbeeld ontsnippering. Omdat rasters geplaatst worden langs infrastructuur of op de grens van natuurgebieden zijn ook effecten op habitattypen uitgesloten.

Figuur 3.4 Voorkomen recreatievoorzieningen in plangebied [Gemeente Apeldoorn, 2011]

Resultaten werksessie

In de werksessie d.d. 4 mei 2011 met de terreinbeheerders is naar voren gekomen dat een deel van de bestaande paden wordt gesloten en dat in zeer beperkte mate nieuwe (onverharde) paden worden aangelegd. Dit in het kader van een betere recreatieve zonering. Zo heeft de gemeente Barneveld een nieuw parkeerterrein gerealiseerd bij de kruising rijksweg A1/N302 in het kader van P-Veluwe.

Geplande ontwikkelingen

- Realiseren van een Veluwetransferium nabij de Otterloseweg en de rijksweg A1, onder andere met bezoekerscentrum en horecavoorziening. De beoogde locatie ligt net buiten het plangebied op het dagrecreatieterrein 't Leesten
- Fietspad Burelhul verbeteren (verbreden en herstellen) en nieuw tracé aanleggen onder Hoog Buurlo (Hoog Buurlo - Turfbergweg)
- Theehuis en informatiecentrum Hoog Buurlo (Staatsbosbeheer)¹
- Verwijderen parkeerterrein nabij kruispunt Berg en dalweg - Miggelenbergweg (35 plaatsen)

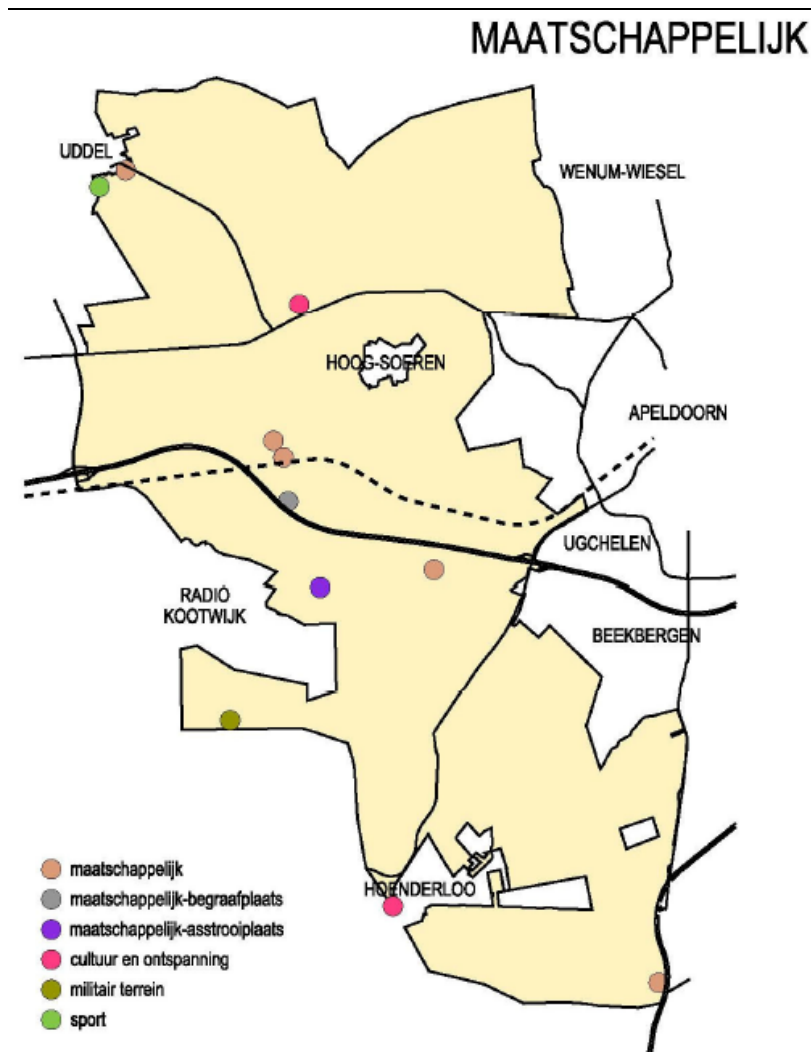
Gewenste ontwikkelingen

- Berg en dalweg afsluiten gemotoriseerd verkeer
- Woeste Hoeve weg afsluiten gemotoriseerd verkeer
- Krimweg optimaliseren als ontsluitingsweg voor Hoenderloo
- Verwijderen parkeerterrein Ossenweg (zes plaatsen)
- Ossenweg afsluiten gemotoriseerd verkeer
- Uitbreiden parkeerterrein nabij kruising Otterloseweg - Noordweg van 12 naar 50 plaatsen in het kader van P-Veluwe
- Waterbergweg en Noordweg verpersoonlijken gebruik door invaliden
- Versmallen van de Asselseweg en afsluiten doorgaand verkeer (alleen bestemmingsverkeer)
- Burelhul afsluiten gemotoriseerd verkeer
- Enkele paden ten zuiden van Burelhul opheffen
- De lange termijn visie van Staatsbosbeheer is om grootschalige beheergebieden te realiseren met alleen begrazing
- In het gebied van het Kroondomein zijn geen grote parkeerterreinen aanwezig (< 25 plaatsen) met uitzondering van het Loo. Er zijn geen plannen om deze uit te breiden of nieuwe paden aan te leggen. Extensivering is leidend
- Plaatsen van nieuwe wildrasters langs de Amersfoortseweg, aansluitend op Berg en Bos. Daarnaast is het de wens van Kroondomeinen om in samenwerking met het Geldersch Landschap alle binnenrasters te verwijderen, waarbij Hoog-Soeren uitgerasterd wordt

¹ Hiervoor is reeds een Voortoets uitgevoerd waarin negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen worden uitgesloten, dit is meegenomen in deze toetsing van het bestemmingsplan (zie bijlage 4)

Maatschappelijke functies

In het plangebied zijn verschillende voorzieningen aanwezig (zie figuur 4.3). De nu aanwezige maatschappelijke voorzieningen c.q. -percelen worden gehandhaafd. Voor de aanwezige gebouwen wordt enige uitbreidingsmogelijkheid geboden (maximum van 10 % van het bestand bebouwd oppervlak, met een absoluut maximum van 375 m²). Op bestaande percelen met maatschappelijke voorzieningen mogen zich nieuwe maatschappelijke voorzieningen vestigen, mits deze een relatie hebben met het landelijk gebied en de invloed op de omgeving beperkt blijft (milieucategorie 1).

Figuur 3.5 Voorkomen maatschappelijke voorzieningen in plangebied
[Gemeente Apeldoorn, 2011]

Ontwikkelingen

Wat betreft de Paters van Don Bosco (Pomphulweg 104-106) zal in de toekomst de hoofdfunctie van de gebouwen gericht blijven op wonen, jeugdwerk, bezinning en meditatie. De orde wil de locatie gaan benutten als centrum voor bijeenkomsten die vanuit de twaalf locaties van de orde in het land georganiseerd worden. Er zijn geen (vervangende) nieuwbouwplannen. De asverstrooiplaats in Hoog Buurlo betreft een recente ontwikkeling, waar op korte termijn verder uitvoering aan wordt gegeven.

Wonen

Verspreid over het plangebied zijn woningen aanwezig. Uitbreiding van het aantal woningen is uitgesloten. De bestemming "Wonen" wordt opgenomen voor de legaal aanwezige woningen, waaronder de voormalige (agrarische) bedrijfswoningen en de woningen die onder het overgangsrecht waren gebracht. De woonbestemmingsvlakken omvatten de aanwezige woonbebouwing en de daarbij behorende voorzieningen (bijvoorbeeld zwembaden). De maximale inhoud van woningen wordt beperkt tot 700 m³ (in enkele gevallen 900 m³). Een ontheffingsbevoegdheid wordt opgenomen voor nevenactiviteiten in de vorm van natuurbeheer en kleinschalige extensieve recreatie zoals een recreatief rustpunt en bed&breakfast.

Ontwikkelingen

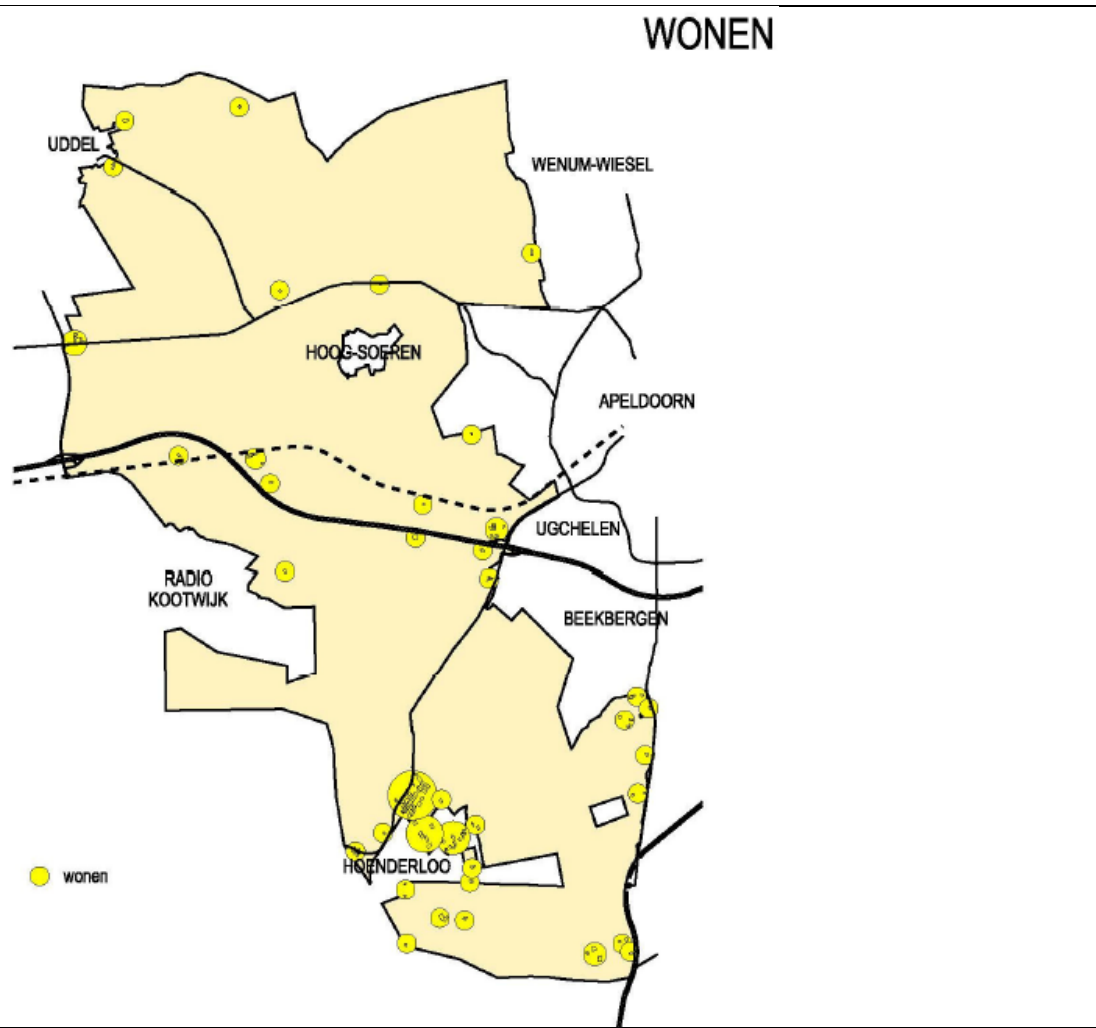
In de loop der tijd zijn bijgebouwen als dependance in gebruik genomen en is na bedrijfsbeëindiging de functie van bedrijfswoningen veranderd in die van een burgerwoning. Begin jaren negentig is met het "selectief pardon" vastgelegd welke illegaal in gebruik zijnde dependances als zodanig opgenomen kunnen worden in bestemmingsplannen. Het betreft de volgende adressen: Alverschotenseweg 24, Hoog Buurloseweg 115, Hoog Buurloseweg 119 en Oudeweg 20.

Bedrijven

In het plangebied zijn een beperkt aantal niet-agrarische bedrijven aanwezig, waaronder zes horecabedrijven. Deze worden als zodanig bestemd ('bedrijf' of 'horeca'). De aanwezige bedrijfsfuncties worden gecontinueerd en enige uitbreiding is mogelijk (10 %). Ontwikkelingen zijn niet bekend.

Publieke functies

Dit omvat de infrastructuur, kabels en leidingen, en telecommunicatievoorzieningen. De aanwezige publieke functies worden gehandhaafd. Realisatie van grootschalige nieuwe publieke functies is niet mogelijk. Wel is het toegestaan kleinschalige nutsvoorzieningen op te richten. Ontwikkelingen zijn niet bekend.

Figuur 3.6 Voorkomen woninglocaties in plangebied [Gemeente Apeldoorn, 2011]

4 Natura2000-gebied 'Veluwe'

In dit hoofdstuk wordt bepaald wat de verspreiding is van kwalificerende soorten en habitattypen in het plangebied. Bepaald wordt wat de gevoeligheid is van deze soorten en habitattypen voor versturende factoren die ontwikkelingen via het bestemmingsplan kan veroorzaken.

4.1 Aangewezen habitattypen, habitat- en vogelrichtlijnsoorten

Gebiedsbeschrijving

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1.400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (onder andere Leemputten bij Staverden) of droge (onder andere Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkernen (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen.

Kwalificerende habitattypen en soorten en instandhoudingdoelen

Het Natura2000-gebied 'Veluwe' is aangewezen als Habitat- en Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van de onderstaande kwalificerende habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en vogelrichtlijnsoorten. De gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van deze kwalificerende habitattypen en soorten zijn beschreven in instandhoudingdoelen en zijn opgenomen in bijlage 3.

Tabel 4.1 Overzicht kwalificerende habitattypen en soorten 'Veluwe'

Habitattypen

Code	Naam	Doel omvang	Doel kwaliteit	Trend [DHV, 2009]	Staat van instandhouding Veluwe [DHV, 2009]
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	>	>	-	--
H2320	Binnenlandse kraaiheibergoeiingen	=	=	-	-
H2330	Zandverstuivingen	>	>	-	--
H3130	Zwakgebufferde vennen	=	=	+	-
H3160	Zure vennen	=	>	+	-
H3260_A	Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels)	>	>	+	-
H4010_A	Vochtige heiden	>	>	0	-
H4030	Droge heiden	>	>	-	--
H5130	Jeneverbesstruwelen	=	>	-	-
H6230	Heischrale graslanden	>	>	-	--
H6410	Blauwgraslanden	>	>	-	--
H7110_B	Actief hoogvenen (heideveentjes)	>	>	-	--
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	>	>	+	-
H9120	Beuken-eikenbossen met hulst	>	=	+	-
H9160_A	Eiken-haagbeukenbossen (hogere zandgronden)	>	=	x	x komt niet voor op de Veluwe
H9190	Oude eikenbossen	>	>	-	-
H91E0_C	Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	>	>	-	--

Kenmerk R001-4752354XEH-evp-V03-NL

Habitatrichtlijnsorten

Code	Naam	Doel omvang	Doel kwaliteit	Doel populatie	Trend [DHV, 2009]	Staat van instandhouding Veluwe [DHV, 2009]
H1042	Gevlekte witsnuitlibel	>	>	>	?	-- (geen populatie)
H1083	Vliegend hert	>	>	>	?	-
H1096	Beekprik	>	>	>	-	--
H1163	Rivierdonderpad	>	=	>	-	-
H1166	Kamsalamander	=	=	=	?	-
H1318	Meervleermuis	=	=	=	?	-
H1831	Drijvende waterweegbree	=	=	=	-	-- (geen populatie)

Vogelrichtlijnsorten

Soort	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie (huidig)	Populatie (doel)	Trend [DHV, 2009]	Staat van instandhouding Veluwe [DHV, 2009]
Wespendief	=	=	70-90	150	-	-
Nachtzwaluw	=	=	650-680	610	+	+
IJsvogel	=	=	>20	30	0/fluctuerend	+
Draaihals	>	>	10-15	100	-	--
Zwarte specht	=	=	350-400	430	?	-
Boomleeuwerik	=	=	2200-2400	2400	+	+
Duinpieper	>	>	0-1	40	-	-- (geen populatie)
Roodborsttapuit	=	=	1100-1400	1000	+	+
Tapuit	>	>	20-25	100	-	--
Grauwe klauwier	>	>	10-15	40	-	--
Toelichting:		- negatieve trend				-- zeer ongunstig
= Behoudsdoel		0 neutrale trend				- matig ongunstig
> Verbeter- of uitbreidingsdoel		+ positieve trend				+ gunstig
		? onbekend				

Kernopgaven

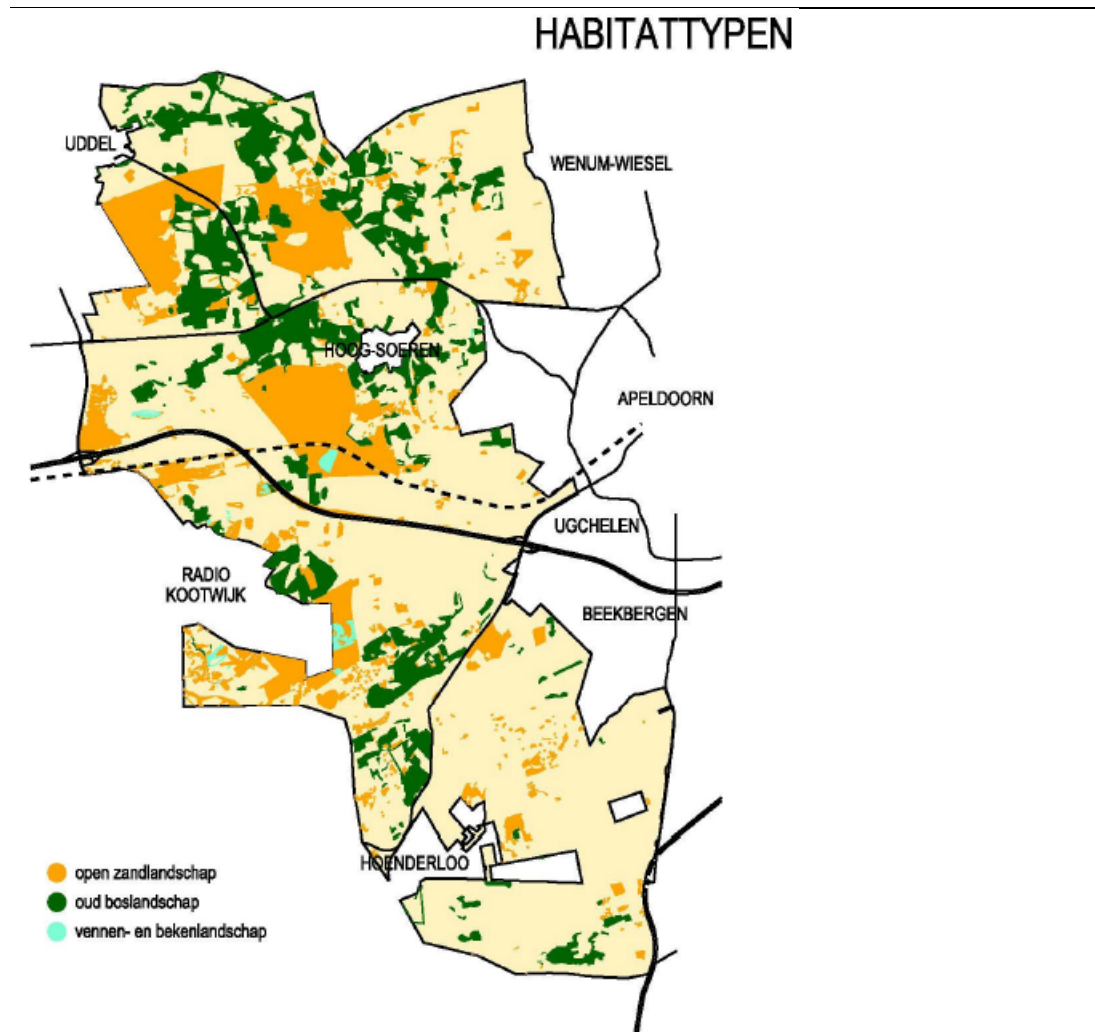
Voor het Natura2000-gebied Veluwe zijn ook enkele *kernopgaven* voor het behoud en verbetering gesteld:

- *Waterplanten*: Verbetering waterkwaliteit en morfodynamiek, inclusief toestroom van grondwater, ten behoeve van beken en riviertjes (waterranonkels) en soorten als drijvende waterweegbree
- *Veentjes*: Kwaliteitsverbetering van actieve hoogvenen (heideveentjes) in heideterreinen en bossen
- *Structuurrijke droge heiden*: Vergroting areaal stuifzandheiden met struikhei, binnenlandse kraaiheibegroeiingen, droge heiden en zandverstuivingen én verbeteren van de kwaliteit door vergroting van de variatie in structuur en ontwikkeling van geleidelijke overgangen met bos, mede ten behoeve van vogelsoorten als duinpieper, korhoen, nachtzwaluw, draaihals en tapuit
- *Intern verbinden*: Verbinden heide- en stuifzandcomplexen met het oog op de fauna
- *Stuifzandlandschappen*: Vergroting areaal gevarieerde zandverstuivingen met overgangen naar droge heiden en open bossen. Mede als leefgebied van de draaihals, tapuit, duinpieper en nachtzwaluw
- *Oude eikenbossen*: Behoud areaal oude eikenbossen (met name strubbebossen) en verbeteren kwaliteit, ook als habitat voor vliegend hert

4.2 Voorkomen habitattypen, habitat- en vogelrichtlijnsorten

In bijlage 1 is de habitattypenkaart van het Natura2000-gebied Veluwe bijgevoegd. Op de Veluwe komen vier landschapstypen voor:

- Open zandlandschap met onder andere zandverstuivingen en heideterreinen
- Oud boslandschap
- Vennenlandschap
- Bekenlandschap

Figuur 4.1 Voorkomen habitattypen in plangebied [Gemeente Apeldoorn, 2011]

Deze landschapstypen worden gekenmerkt door het voorkomen van bepaalde habitattypen, habitat- en vogelrichtlijnsoorten.

Open zandlandschap

Het open landschap omvat de hoge droge delen van de Veluwe. Aangewezen habitattypen die in dit landschap voorkomen zijn: Stuifzandheien met struikhei, Binnenlandse kraaiheibegroeiing, Stuifzanden, Droge heide, Jeneverbesstruwelen en Heischrale graslanden. De Nachtzwaluw, Grauwe klauwier, Boomleeuwerik, Duinpieper, Roodborsttapuit en Tapuit komen in dit landschap voor.

Oud boslandschap

Dit landschap komt voor op oude stuwwalgronden en de armere leemarme bodems en bestaat uit de oorspronkelijke oude loofbossen op de Veluwe. Aangewezen habitattypen die in dit landschap voorkomen zijn: Beuken- en eikenbossen met hulst en Oude eikenbossen. De Wespendif, Draaihals, Zwarte specht en Vliegend hert komen in dit landschap voor.

Vennenlandschap

Het vennenlandschap omvat de natte en vochtige delen van de Veluwe. Aangewezen habitattypen die in dit landschap voorkomen zijn: Zwak gebufferde vennen, Zure vennen, Vochtige heide, Heideveentjes en Pionervegetaties met snavelbies. Drijvende waterweegbree, Gevlekte witsnuitlibel, Kamsalamander, Nachtzwaluw, Grauwe klauwier en Roodborsttapuit komen in dit landschap voor.

Bekenlandschap

Dit landschap wordt gevormd door de laaggelegen gebieden aan weerszijden van de beken. Aangewezen habitattypen die in dit landschap voorkomen zijn: Zwak gebufferde vennen, Beken en rivieren met waterplanten, Blauwgraslanden, Beekbegeleidende bossen en Eiken haagbeukenbossen. De Gevlekte witsnuitlibel, Beekprik, Rivierdonderpad, Kamsalamander en IJsvogel komen in dit landschap voor. Voor de habitattypen en soorten die behoren tot het bekenlandschap geldt dat deze voor het grootste gedeelte buiten de huidige begrenzing van het Natura2000-gebied Veluwe vallen. Binnen het plangebied is dit landschapstype dan ook niet tot nauwelijks aanwezig en wordt daarom samengevoegd bij het vennenlandschap.

Overig

De Veluwe fungeert als winterverblijf voor de Meervleermuis en kan daarom niet onderverdeeld worden in één van de landschapstypen.

4.3 Kenmerken soorten

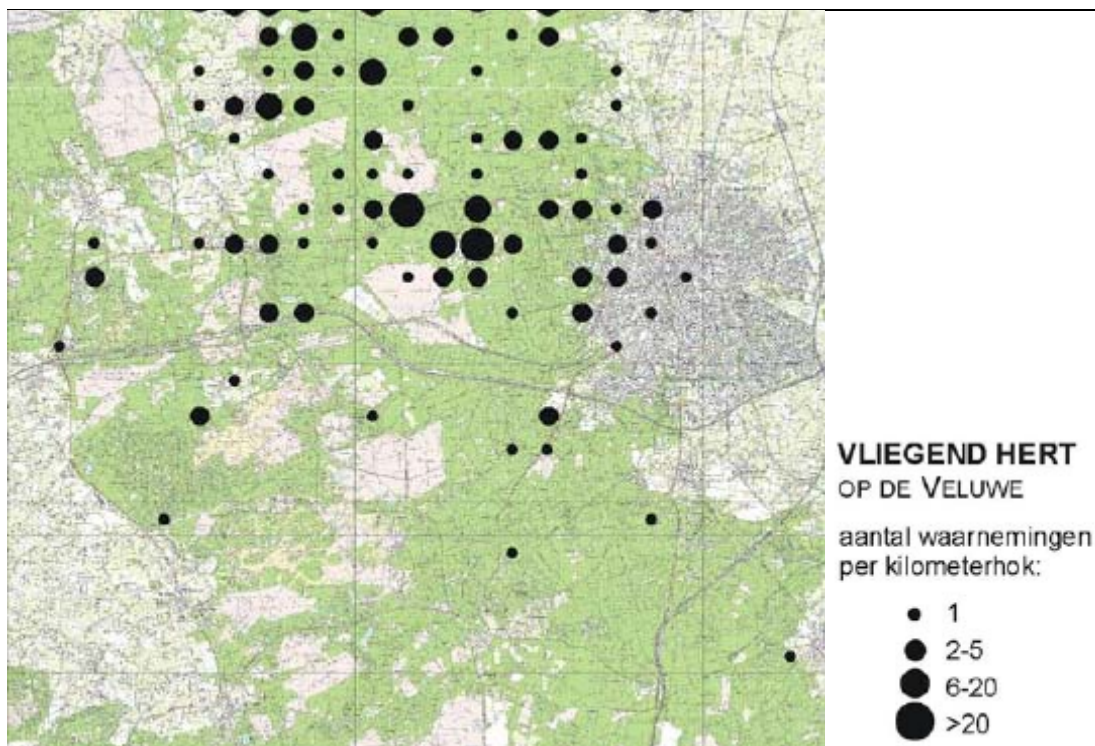
Habitatrichtlijnsoorten

Gevlekte witsnuitlibel

De Gevlekte witsnuitlibel is een laagveensoort en een kenmerkend libel van ongestoorde verlandende laagveenmoerassen. Op de zandgronden komen kleine populaties voor in gebufferde, rijk begroeide vennen en plassen. Op de Veluwe is echter geen levensvatbare populatie aanwezig.

Vliegend hert

Het Vliegend hert is de grootste kever van Europa. Het Vliegend hert komt in een grote verscheidenheid aan biotopen voor, van bosranden, houtwallen en holle wegen tot tuinen. De enige gemene deler hierin is de aanwezigheid van door witrot aangetast loofhout, bij voorkeur van inlandse eik [profielendocument]. De habitattypen Beuken-eikenbos en Oud eikenbos bieden geschikt leefgebied. Het Vliegend hert komt met name ten noorden van de A1 veelvuldig voor, zoals bij het Aardhuis en Hoog Soeren [Smit & Krekels, 2008], zie figuur 4.2.

Figuur 4.2 Verspreiding Vliegend hert in en nabij het plangebied [Smit & Krekels, 2008]

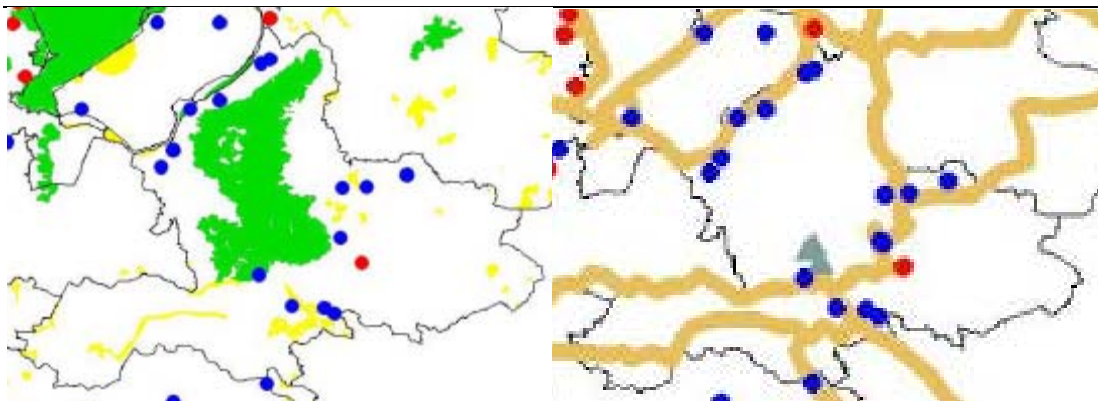
Beekprik, Rivierdonderpad

Voor de Beekprik en Rivierdonderpad ligt het grootste deel van het leefgebied buiten de Veluwe, in de beken richting de grote rivieren (IJssel, Rijn), Valleikanaal en randmeren. De soorten zijn afhankelijk van voldoende water van een goede kwaliteit. Het voorkomen van de Beekprik is bekend in de Koppelsprengen nabij Ugchelen (doorgaans niet in de sprengkoppen, maar verder stroomafwaarts). Dit gebied valt echter buiten het plangebied.

Omdat de meeste leefgebieden sterk geïsoleerd zijn, zal een vergroting van de verspreiding waarschijnlijk alleen via gericht uitzetten mogelijk zijn op locaties waar de waterkwaliteit en beekmorfologie inmiddels weer hersteld zijn [Ontwerp-Aanwijzingsbesluit Veluwe]. In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor deze soorten aanwezig vanwege het ontbreken van geschikte beken.

Kamsalamander

De Kamsalamander komt zeer lokaal voor op een beperkt aantal plaatsen op de Veluwe. De voortplantingsbiotopen zijn vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, onbeschaduwde of licht beschaduwde, voedselrijke wateren zoals poelen, vennen, sloten en overstromingsvlaktes langs oevers met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. Het betreft doorgaans poelen met jonge verlandingsstadia (habitattype Zwakgebufferde vennen). In het plangebied zijn wel enkele poelen aanwezig, maar geen met het habitattype Zwakgebufferde vennen.

Figuur 4.3 Links: ligging kraamverblijven (rood), mannerverblijven (blauw) en Natura2000-gebieden waarvoor de Meervleermuis is aangewezen als habitatrictlijnsoort [Haarsma, 2008] Rechts: ligging meest waarschijnlijke routes tussen zomer- en winterverblijven (driehoeken: winterverblijven) [Haarsma, 2008]

Meervleermuis

Meervleermuizen overwinteren in een netwerk van ongestoorde, donkere, vochtige (plm. 100 %), koele (5-11°C) maar vorstvrije en temperatuurstabiele onderaardse ruimtes. De trekroutes tussen de kraamkolonies, winterverblijven en foerageergebieden maken een wezenlijk onderdeel uit van het leefgebied van de Meervleermuis. Uit gegevens van de Zoogdiervereniging blijkt dat de er op de Veluwe meerdere bunkers en kelders bevinden die in gebruik zijn bij Meervleermuizen als paar en winterverblijfplaats, zie figuur 4.3. In het plangebied komen geen verblijfplaatsen van de Meervleermuis voor [Profielendocument en Limpens et al., 1997], waardoor ook de functie als foerageergebied wordt uitgesloten. Een overvliegend exemplaar is echter niet uit te sluiten.

Drijvende waterweegbree

Drijvende waterweegbree groeit in uiteenlopende stilstaande of zwak stromende wateren, zoals heide- en veenplassen, duinplassen, meren, afgesloten rivierarmen, laaglandbeken, kanalen, sloten en vijvers. De Drijvende waterweegbree komt slecht sporadisch voor in de enkele zwakgebufferde vennen op de Veluwe en vormt daardoor geen duurzame groeiplaats. In het plangebied is het voorkomen alleen bekend in de Reutbron (noorden A1). Overige locaties worden niet verwacht, vanwege het ontbreken van habitatype Zwakgebufferde vennen in het plangebied.

Vogelrichtlijnsorten

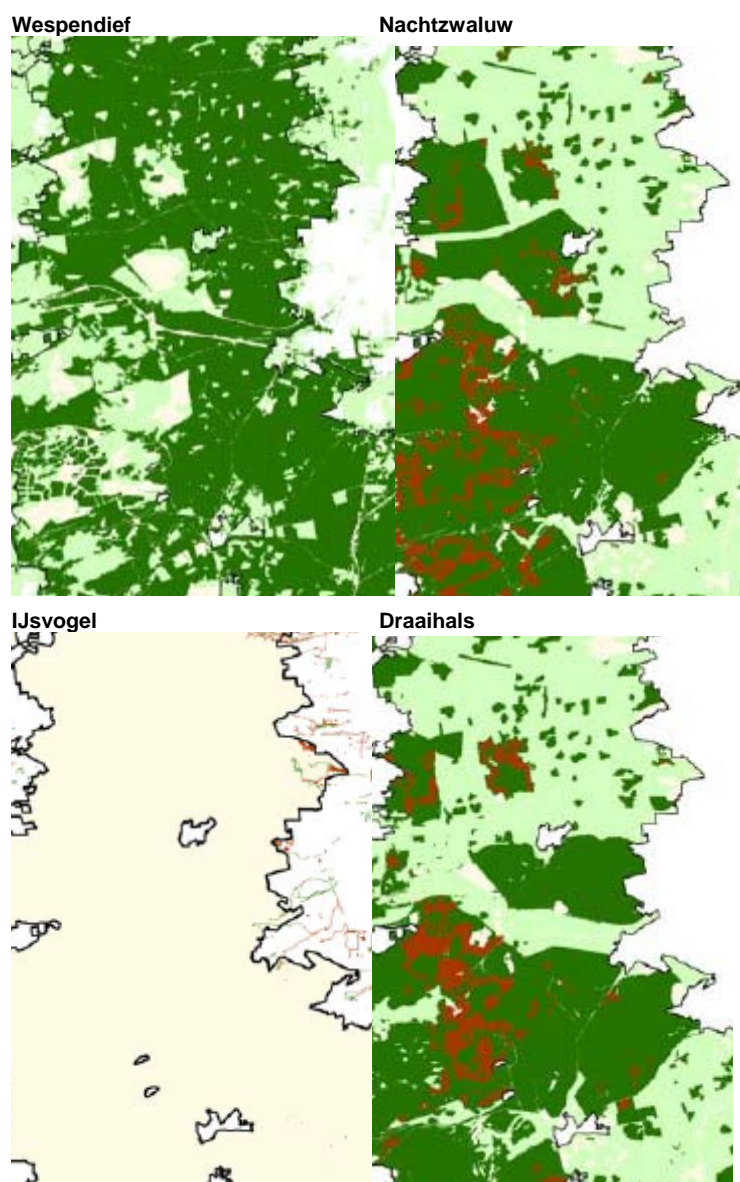
Het gehele plangebied fungeert als leefgebied voor de kwalificerende vogelsoorten. De huidige gronden die aangewezen zijn als "Agrarisch" zijn van minimale betekenis als leefgebied van de aangewezen vogelsoorten, vanwege het intensieve gebruik.

Wespendief

De Wespendief broedt in naald- en loofbossen, in bestaande of zelfgemaakte nesten, in grote bosgebieden tot bosfragmenten in halfopen landschappen. Het voedselbiotoop bestaat uit bos en bosranden, randen van kapvlakten en heide, bermen, taluds en vrijwel alle denkbare andere plekken waar nesten van sociaal levende en in de grond nestelende wespen voorkomen. Vooral randzones en reliëfrijke stukken zijn geschikt. De staat van instandhouding en de trend zijn negatief, het perspectief voor de soort op de Veluwe lijkt ongunstig door een halvering van de populatie in de laatste 10-15 jaar. De geconstateerde achteruitgang houdt mogelijk verband met de afname van prooidieren: zowel gewervelden als wespen. Alternatieve voedselbronnen (amfibieën) zijn op de Veluwe waarschijnlijk te schaars of ontbreken over grote oppervlakten.

Nachtzwaluw

De nachtzwaluw broed op kale grond (onvergrast actief stuifzand, wat opwarmt en droog is) of in de strooisellaag van dennennaalden of kap- en brandvlakten, kaal zand op heideterreinen. Als foerageergebied worden voedselrijke (insectrijke) plekken gebruikt, dit zijn voornamelijk overgangen tussen vegetatietypen waar verschillen in microklimaat aanwezig zijn. De staat van instandhouding en trend zijn beide positief, het perspectief voor de soort op de Veluwe is gunstig.

Figuur 4.4 Leefgebied broedvogels in klassen habitatgeschiktheid: (bruin) kerngebied, (groen) primair leefgebied en (licht groen) secundair leefgebied [Smit & Krekels, 2008]

IJsvogel

De IJsvogel broedt idealiter in afgekalfde oevers 1-1,5 meter boven de waterspiegel. Vandaar jaagt de vogel in zwakstromend tot stilstaand helder, visrijk water. Op de Veluwe is niet voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar een kleine populatie draagt wel bij aan de instandhouding in de omliggende rivier valleien. De staat van instandhouding en trend zijn beide positief, het perspectief voor de soort op de Veluwe is gunstig. De instandhoudingsdoelstellingen van 30 broedparen op de Veluwe is reeds behaald en dient behouden te worden. De IJsvogel komt voor aan de randen van de Veluwe waar de sprengen aanwezig zijn.

Draaihals

De Draaihals is sterk afhankelijk van een leefgebied met voldoende nestgelegenheden (oude spechtholen) en voldoende voedsel (wegmier en wellicht humusmier). De staat van instandhouding en trend zijn beide zeer negatief. Het is mogelijk dat deze negatieve trend mede wordt veroorzaakt door een achteruitgang van de kwaliteit van het leefgebied. Voor de Draaihals is het foerageergebied aangetast door vergrassing van stuifzand- en heidegebied.

Zwarte specht

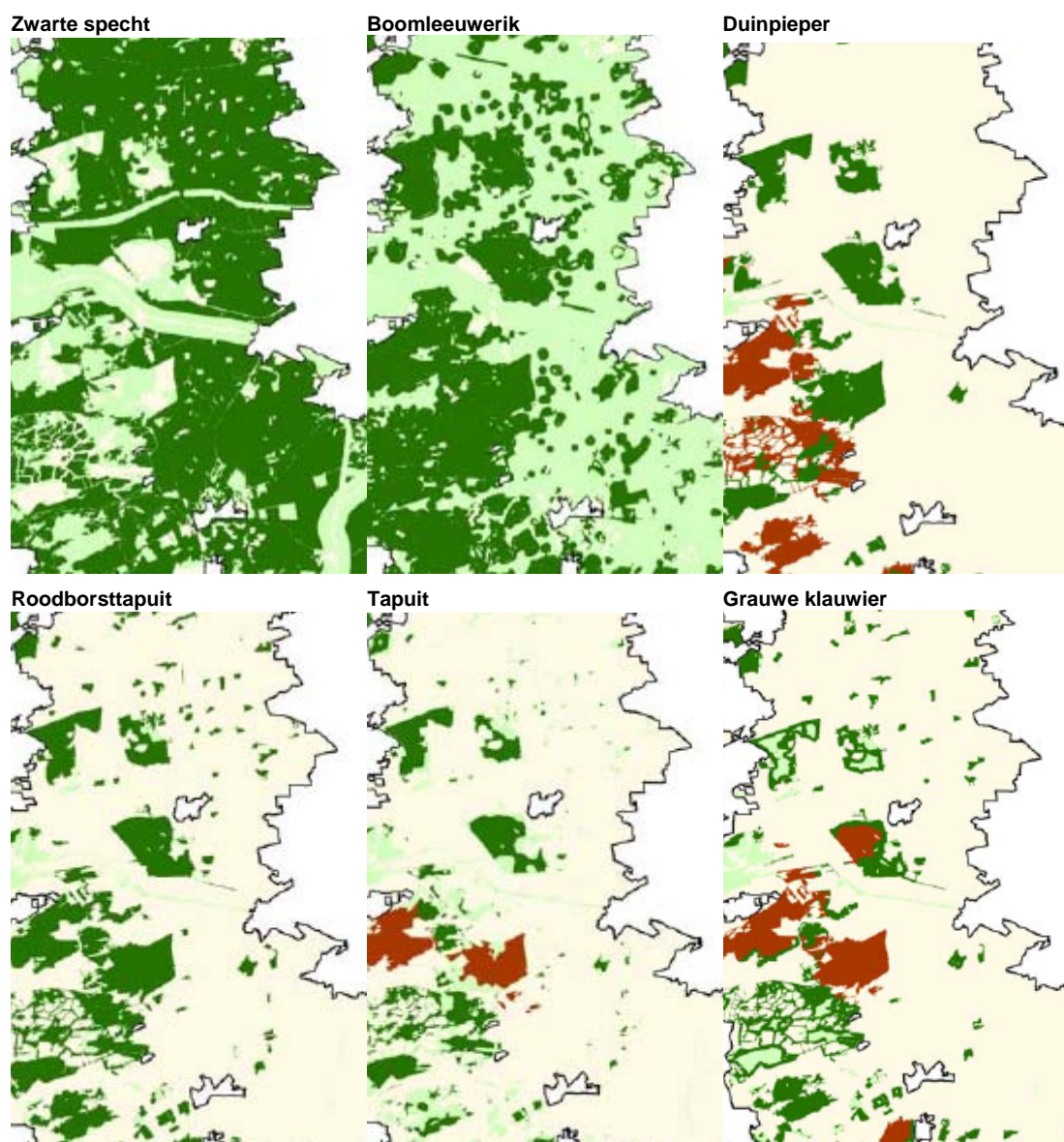
De Zwarte specht is een echte bosvogel. Het habitat omvat loofbos (broedplek) en naaldbos (foerageergebied). De soort komt voor in grote aaneengesloten bossen (>100 ha), met kleine onderbrekingen (open plekken, kaalslagen, jonge aanplant) en met rafelige randen waar de zon de bodem kan bereiken. Broedplekken langs paden en wegen zijn niet ongewoon. De staat van instandhouding is matig ongunstig, de trend is onduidelijk. De vergrassing van bossen (als gevolg van stikstofdepositie) veroorzaakt een afname van het aantal bosmieren, waar de Zwarte specht op foerageert.

Boomleeuwerik

De Boomleeuwerik voedt zich met insecten en rupsen. De soort nestelt op heidevelden met wat opslag en boomgroei, door haarmossen vastgelegde randen van zandverstuivingen, niet te kleine kapvlakten met aanplant tot 6-7 jaar oud (optimaal is 3-4 jaar) en zandige duinheiden. Voedsel wordt gezocht in korte vegetaties en op onbegroeide plekken tot 200 m van de nestplaats.

Duinpieper

De broedplekken van Duinpiepers zijn kaal zand in grote stuifzanden en de randen van stuifzanden. De staat van instandhouding en trend zijn beide zeer negatief, het perspectief voor de soort is ongunstig. Het is mogelijk dat deze negatieve trend mede wordt veroorzaakt door een achteruitgang van de kwaliteit van het leefgebied. Sinds 2004 is de soort verdwenen in Nederland als regelmatige broedvogel.

Figuur 4.5 Leefgebied broedvogels in klassen habitatgeschiktheid: (bruin) kerngebied, (groen) primair leefgebied en (licht groen) secundair leefgebied [Smit & Krekels, 2008]

Roodborsttapuit

De Roodborsttapuit zoekt voedsel in structuurrijke open gebieden, waar uitkijkposten aanwezig zijn in de vorm van bomen, struiken of paaltjes. De nesten bevinden zich in kruidenrijke vegetaties in heide- en duinterreinen. Het nest ligt op of net boven de grond, goed beschermd door overhangende vegetatie.

Tapuit

De Tapuit broed in open landschappen in holen (bij voorkeur oude konijnenholen) en onder puin, wortels en andere overhangende structuren. Foerageergebied bestaat uit korte, grazige vegetaties. Vergrassing of verstruweling door depositie tast het foerageergebied sterk aan. De staat van instandhouding en trend zijn beide zeer negatief. Verstoring door recreatie en habitatverslechtering door stikstofdepositie lijken de grootste lokale knelpunten te zijn voor de succes van de Tapuit.

Grauwe klauwier

De Grauwe klauwier heeft een voorkeur voor gradiëntrijke overgangszones (open naar gesloten; nat naar droog) met een warm microklimaat; open, geëxponeerde hellingen op heideterreinen, hoogveengebieden en lijnelementen in agrarisch cultuurlandschap. Het afgenomen voedselaanbod is een groot knelpunt voor de Grauwe klauwier. In Nederland is de rijkdom en diversiteit aan grote insecten en kleine gewervelde sterk afgenomen door afname van goed ontwikkelde vegetaties met veel structuur en afwisseling. De staat van instandhouding en trend zijn beide zeer negatief.

Figuur 4.6 Roodborsttapuit, Wespandief en Zwarte specht

4.4 Gevoeligheid

4.4.1 Versturende factoren

De ontwikkelingen die in het voorgaande hoofdstuk 3 zijn beschreven kunnen verschillende (negatieve) effecten op de kwalificerende soorten en habitattypen veroorzaken. Onderstaand worden de factoren beschreven die een effect op de instandhoudingsdoelen kunnen veroorzaken.

Oppervlakteverlies

Het verlies van oppervlakte is het fysiek kleiner worden van het leefgebied van een soort of het areaal van een habitatype. Dit kan optreden bij uitbreiding van bebouwingsoppervlak en aanleg van paden en parkeerplaatsen en door betredingsdruk. Voor de Veluwe is een habitattypenkaart beschikbaar (zie bijlage 1).

Versnippering en barrière werking

Van versnippering is sprake bij het uiteenvallen van het leefgebied van soorten. Versnippering van het gebied kan optreden door fysieke barrières als wegen en gebouwen [DHV, 2009]. Door een toename van verkeer kunnen wegen een grotere barrière vormen waardoor de kans op verspreiding van soorten vermindert.

Depositie (verzuring en vermesting)

Vermesting en verzuring door depositie kunnen een verlies van kwaliteit veroorzaken van de habitattypen en leefgebieden van de soorten. Depositie bestaat uit verschillende stoffen, zoals NO₂ en NH₃ en SO_x. Sinds de jaren '80 is de emissie van SO₂ zeer sterk, meer dan 90 %, gedaald. Daardoor wordt het effect van de depositie bijna geheel bepaald door stikstofoxiden en ammonium. Toename in depositie wordt veroorzaakt door toename van verkeer of uitbreiding aantal gehouden dieren.

Grondwatersysteem (verdroging en vernatting)

Ontwikkelingen met een effect op het grondwatersysteem (kwantiteit en kwaliteit) kan leiden tot verdroging of vernatting, doordat de bodem- of watercondities veranderen. Door verdroging neemt de doorluchting van de bodem toe waardoor meer organisch materiaal wordt afgebroken (vermesting). Daarnaast kan het tevens leiden tot verzilting. Vernatting kan leiden tot verzoeting en verandering van de waterkwaliteit, bijvoorbeeld als gevolg van inlaat van gebiedsvreemd water. Verdroging en vernatting zijn versturende factoren voor vegetatietypen en soorten die van nature respectievelijk onder natte en droge omstandigheden voorkomen. Bij verandering in de grondwaterstand of kwaliteit kan een gebied ongeschikt worden voor bepaalde planten en dieren en zo leiden tot een verandering in de soortensamenstelling en uiteindelijk het habitatype.

Verstoring door geluid

Bronnen van toenemend geluidsniveau zijn geluiden van bezoekers en van verkeer. Alle broedvogels zijn waarschijnlijk gevoelig voor geluid. De effecten van geluid op vogels zijn in Nederland en daarbuiten in beperkte mate onderzocht. Twee onderzoeken leggen een relatie tussen de aantallen territoria, die per hectare werden geteld van vooral weidevogels langs resp. wegen [Reijnen et al., 1992] en spoorwegen [Tulp et al., 2002] en de geluidbelasting. De resultaten werden steeds vergeleken met veel minder sterk geluidbelaste gebieden. Uit beide onderzoeken blijkt een zekere afname van de aantallen territoria (van broedende vogels) bij een toenemende geluidbelasting van verkeer. De mate waarin die afname plaats vindt verschilt per soort en blijkt onder meer afhankelijk van de snelheid van het verkeer, de intensiteit en de openheid van het landschap.

Verstoring door licht

Kunstmatige verlichting van de nachtelijke omgeving kan tot verstoring van het normale gedrag van soorten leiden. Verschillende nachttactieve dieren worden afgeschrikt door licht. Andere worden er juist door aangetrokken, bijvoorbeeld doordat organismen waarop wordt geoërageerd ook worden aangetrokken. Naar effecten van lichthinder is nog weinig onderzoek gedaan. Uit een literatuurstudie naar de verstoringgevoeligheid van vogels [Krijgsveld, et al., 2008] blijkt dat nachtelijk kunstlicht van lantaarnpalen bij broedende grutto's in weidevogelgebied een negatief effect had op het ruimtegebruik en de eilegdatum [De Molenaar et al., 2000 in Krijgsveld et al., 2008].

Optische verstoring

Optische verstoring van dieren, met name vogels vindt plaats door (in afnemende volgorde) honden, wandelaars, fietsers en in mindere mate door voertuigen. Een toename van recreanten betekent een toename van verkeer naar het gebied en een toename van wandelaars en fietsers in het gebied. De effecten op dieren die hierdoor kunnen optreden zijn veranderingen in dichtheid en soortsaanstelling. In besloten gebieden, zoals bos, is de mate van verstoring kleiner dan in open gebieden. Verstoring in bosgebieden treedt op vooral langs wandelpaden op. Daarnaast zijn bosranden kwetsbaar voor verstoring, dit zijn de overgangszones waar de diversiteit aan soorten hoog is [Krijgsveld et al., 2008]. De verstoring in open gebieden duurt langer, omdat de verstoringbron, bijvoorbeeld een wandelaar nog lang zichtbaar blijft [Bijlsma 2006].

4.4.2 Effectenindicator

Niet alle soorten zijn gevoelig voor dezelfde factoren. In deze paragraaf wordt per soort of type de gevoeligheid aangegeven. In onderstaande tabel is aangegeven welke soort en welk habitatype gevoelig is voor welke factor. Hierin zijn de soorten of habitatypen die niet in het plangebied voorkomen weggelaten. Deze tabel is gebaseerd op de effectenindicator van het Ministerie van EL&I, concept-beheerplan en de Factsheets voor vogelsoorten en habitatypen die provincie Gelderland heeft laten opstellen [SOVON, 2008; DHV, 2009 en Alterra, 2008].

Tabel 4.2 Overzicht gevoeligheid soorten en habitatypen voor versturende factoren in het plangebied [DHV, 2009]

Soort / type	Factor	Oppervlakteverlies	Versnippering/ barrière werking	Verzuring (depositie)	Vermesting (depositie)	Verdroging	Vernatting	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Optische verstoring
Stuifzandheiden met struikhei								Nvt	Nvt	Nvt
Binnenlandse kraaiheibergoeiingen								Nvt	Nvt	Nvt
Zandverstuivingen								Nvt	Nvt	Nvt
Zure vennen								Nvt	Nvt	Nvt
Vochtige heiden								Nvt	Nvt	Nvt
Droge heiden								Nvt	Nvt	Nvt
Jeneverbesstruwelen								Nvt	Nvt	Nvt
Heischrale graslanden				?				Nvt	Nvt	Nvt
Actief hoogvenen (heideveentjes)								Nvt	Nvt	Nvt
Pioniervegetaties met snavelbiezen								Nvt	Nvt	Nvt
Beuken-eikenbossen met hulst								Nvt	Nvt	Nvt
Oude eikenbossen								Nvt	Nvt	Nvt
Gevlekte witsnuitlibel								?	?	
Vliegend hert								?	?	
Beekprik									?	?
Rivierdonderpad									?	?
Kamsalamander								?	?	?
Meervleermuis										
Drijvende waterweegbree		Nvt						Nvt	Nvt	Nvt

Soort / type	Factor	Oppervlakteverlies	Versnippering/ barrière werking	Verzuring (depositie)	Vermesting (depositie)	Verdroging	Vernatting	Verstoring door geluid	Verstoring door licht	Optische verstoring
Wespendief										
Nachtzwaluw										
IJsvogel										
Draaihals										
Zwarte specht										
Boomleeuwerik										
Duinpieper										
Roodborsttapuit										
Tapuit										
Grauwe klauwier										

Legenda:

Rood: zeer gevoelig

Oranje: gevoelig

Groen: niet gevoelig

Nvt: niet van toepassing

?: onbekend

Kenmerk R001-4752354XEH-evp-V03-NL

5 Toetsing

In dit hoofdstuk wordt getoetst of de gevolgen van de ontwikkelingen mogelijk een negatief effect op de kwalificerende typen en soorten hebben.

5.1 Trechters

Om de mogelijke effecten van de ruimtelijke ontwikkelingen, die het bestemmingsplan mogelijk maakt, op de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied Veluwe te trechteren is eerst een overzicht gemaakt van de maximale ontwikkelingsruimte per bestemming / thema (agrarisch, natuur, wonen et cetera). Deze ontwikkelingen zijn vervolgens beoordeeld op basis van expert judgement. Hierbij is onderscheid gemaakt in het type effect (versturende factor) en in de kwalificerende type of soort waarvan het instandhoudingsdoel mogelijk een negatief effect ondervindt van het effect. De volgende uitgangspunten zijn daarbij gebruikt:

- Ook indirecte² effecten worden beoordeeld
- Ontwikkelingen binnen de bestemming Natuur worden strenger beoordeeld
- Binnen het bouwvlak zijn, vanwege het huidige gebruik, de aanwezige natuurwaarden laag, waardoor hier geen effecten van ontwikkelingen worden verwacht
- Bij 10 - 15 % uitbreiding van gebouwen ten behoeve van recreatie, horeca of maatschappelijke functies wordt extra verstoring door geluid of menselijke aanwezigheid uitgesloten vanwege de beperkte locaties en afwezigheid van relevante natuurwaarden waar deze bestemmingen in het plangebied voorkomen, het kleine oppervlak en bestaand gebruik

De beoordeling is in tabel 5.1 weergegeven. De tabel is opgebouwd uit de ontwikkelingen per bestemming, waarbij de volgorde uit het bestemmingsplan wordt gevolgd. Deze zijn beoordeeld op welk type versturende factor³ (zie §4.4.1) een mogelijk negatief effect op het instandhoudingsdoel kan veroorzaken. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen geen effect, een effect op een habitattypen, habitatrichtlijnsoort of vogelrichtlijnsoort. De habitatrichtlijnsoorten zijn nog opgedeeld in effecten op Waterafhankelijke soorten⁴ (W), Vliegend hert (VH) en Meervleermuis (MV), en de vogelrichtlijnsoorten in effecten op vogels van het bosgebied⁵ (Bos) en vogels van het open landschap⁶ (OL) en IJsvogel (IJ).

² Ontwikkelingen die een bepaald (versturend) gebruik faciliteren

³ Oppervlakte verlies (OV), Versnippering en barriere werking (V), verzuring en vermessing (D), verdroging of vernatting (W), verstoring door geluid (G), verstoring door licht (L) en optische verstoring (Opt)

⁴ Gevlekte witsnuitlibel, Beekprik, Rivieronderpad, Kamsalamander en Drijvende waterweegbree

⁵ Wespandief, Draaihals en Zwarte specht

⁶ Nachtzwaluw, IJsvogel, Boomleeuwerik, Duinpieper, Roodborsttapuit, Tapuit en Grauwe klauwier

Kenmerk R001-4752354XEH-evp-V03-NL

Tabel 5.1 Mogelijke effecten van de maximale ontwikkelingsruimte uit het bestemmingsplan

Maximale ontwikkeling		Mogelijke effecten						
		Geen	Habitat- typen	Habitatrichtlijn- soorten			Vogelrichtlijn- soorten	
				W	VH	MV	Bos	OL
Agrarisch								
Doeleinde	• Zonder dieren	X						
	• Met dieren (veehouderijen uitgesloten, tenzij bestaand)		D					
	• Recreatief medegebruik	X						
Bedrijfsgebouwen en overkappingen	Binnen bouwvlak	X						
	120 % van bestaande oppervlakte kassen tot 1.000 m ² binnen bouwvlak	X						
Bedrijfswoningen	700 m ³ binnen bouwvlak (één per bedrijf)	X						
	Splitsen van de bedrijfswoning in twee wooneenheden	X						
Bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen	75 m ² binnen bouwvlak	X						
Bouwwerken	2.500 m ² sleufsilos binnen bouwvlak	X						
	Overige silos binnen bouwvlak (10 m hoog)	X						
	Antenne-installaties binnen bouwvlak (15 m hoog)	X						
	Erf- en terreinafscheidingen	X						
	Eén paardenbak per bedrijfswoning binnen bouwvlak met lichtmasten 2 m hoog					L	L	
	Paardenbakken bij agrarisch bedrijf buiten bouwvlak met lichtmasten 2 m hoog (ab)					L	L	
	Eén paardenbak behorende bij bedrijfswoning of woning (bestemmingsvlak wonen) buiten bouwvlak met lichtmasten 2 m hoog (ab)					L	L	
	Stapmolens (ab)	X						
	Lichtmasten bij paardenbak 6 m hoog (ab)					L	L	
	50 m ² bouwwerken per bedrijf buiten bouwvlak (ab)	X						
Gebruik	25 m ² stalruimte hobbymatig agrarisch gebruik buiten bouwvlak met 1 ha grond (ab)		D					
	Moestuin	X						
	Wegen met aanduiding Weg verbreden met 2 meter tov maximale breedte 5 m of bestaande breedte (ab)		D			OV	OV	
	Bij aanduiding Weg fietspad binnen 15 meter uit de kant rijbaan	X						
	• Aan 1-zijde weg 3,5 m breed							
	• Aan 2-zijde weg 2 m breed							
	< 500 m ² (aaneengesloten oppervlak) aanleggen van wegen, paden en parkeervoorzieningen en/of verharderen van wegen, paden en parkeervoorzieningen		D			OV, Opt	OV, Opt	
	> 500 m ² (aaneengesloten oppervlak) aanleggen van wegen, paden en parkeervoorzieningen en/of verharderen van wegen, paden en parkeervoorzieningen (ab)		D			OV, Opt	OV, Opt	
	Nevenactiviteiten (ab)					G, Opt	G, Opt	
	Boomgaarden en uitoefenen van intensieve teelten, met uitzondering van vervanging van boomgaarden (ov)	X						
Wijziging naar bestemming Natuur (wb) (zie effecten thema natuur)	X							

Maximale ontwikkeling		Mogelijke effecten						
		Geen	Habitat- typen	Habitatrichtlijn- soorten			Vogelrichtlijn- soorten	
				W	VH	MV	Bos	OL
Bedrijf								
Doeleinde	<ul style="list-style-type: none"> Milieucategorie 1 Milieucategorie hoger, maar in aard en invloed op omgeving gelijk als bestaand (ab) 	X						
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per bestemmingsvlak	X						
	250 m ² luifel per aanduiding Verkooppunt motorbrandstoffen	X						
Bedrijfswoningen	700 m ³ (1 per bedrijf)	X						
	Splitsen van de bedrijfswoning in twee wooneenheden	X						
Bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen	75 m ²	X						
Bouwwerken	Eén paardenbak per bedrijfswoning met lichtmasten 2 m hoog				L	L	L	
	Erf- en terreinafscheidingen	X						
	Antenne-installaties 15 m	X						
Gebruik	Nevenactiviteit agrarische bedrijvigheid (geen veehouderij)	X						
Cultuur en ontspanning								
Doeleinde	<ul style="list-style-type: none"> Milieucategorie 1 Milieucategorie hoger, maar in aard en invloed op omgeving gelijk als bestaand (ab) 	X						
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per bestemmingsvlak	X						
	Eén inpandige bedrijfswoning	X						
Bouwwerken	Antenne-installaties 15 m	X						
	Erf- en terreinafscheidingen	X						
	Overig 6 m	X						
Horeca								
Doeleinde	<ul style="list-style-type: none"> Milieucategorie 1 Milieucategorie hoger, maar in aard en invloed op omgeving gelijk als bestaand (ab) 	X						
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per bestemmingsvlak	X						
Bedrijfswoningen	700 m ³ (1 per bedrijf)	X						
	Splitsen van de bedrijfswoning in twee wooneenheden	X						
Bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen	75 m ²	X						
Bouwwerken	Antenne-installaties 10 m	X						
	Erf- en terreinafscheidingen	X						
	Overig 6 m	X						

Maximale ontwikkeling		Mogelijke effecten						
		Geen	Habitat- typen	Habitatrichtlijn- soorten			Vogelrichtlijn- soorten	
				W	VH	MV	Bos	OL
Maatschappelijk								
Doeleinde	<ul style="list-style-type: none"> Milieucategorie 1 Milieucategorie hoger, maar in aard en invloed op omgeving gelijk als bestaand (ab) 	X						
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per bestemmingsvlak	X						
Bedrijfswoningen	700 m ³ (1 per bedrijf)	X						
	Splitsen van de bedrijfswoning in twee wooneenheden	X						
Bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen	75 m ²	X						
Bouwwerken	Antenne-installaties 15 m	X						
	Erf- en terreinafscheidingen	X						
	Overig 6 m	X						
	Eén paardenbak per bedrijfswoning binnen bouwvlak met lichtmasten 2 m hoog				L	L	L	
Maatschappelijk - Begraafplaats								
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per bestemmingsvlak ter plaatse van aanduiding Religie	X						
Bouwwerken	Antenne-installaties 15 m	X						
	Erf- en terreinafscheidingen	X						
	Overig 6 m	X						
Maatschappelijk - Militaire zaken								
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per bestemmingsvlak	X						
	25 m ² per gebouw	X						
Bouwwerken	3 m hoog	X						
Gebruik	> 500 m ² (aaneengesloten oppervlak) aanleggen van wegen, paden en parkeervoorzieningen en/of verhardens van wegen, paden en parkeervoorzieningen (ov)		OV, D			OV, Opt	OV, Opt	
	< 500 m ² (aaneengesloten oppervlak) aanleggen van wegen, paden en parkeervoorzieningen en/of verhardens van wegen, paden en parkeervoorzieningen		OV, D			OV, Opt	OV, Opt	
	> 500 m ² egaliseren, ophogen, verhardens en afgraven van gronden (ov)		OV			OV	OV	
	< 500 m ² egaliseren, ophogen, verhardens en afgraven van gronden		OV			OV	OV	
Natuur								
Doeleinde	<ul style="list-style-type: none"> Bosbouw en houtproductie Extensief grondgebonden agrarisch medegebruik Recreatief medegebruik 		OV			OV		
		X						
		X						
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per aanduidingsvlak							
	<ul style="list-style-type: none"> Kampeerterrein Specifieke vorm van natuur - natuurbeheer- en educatie Specifieke vorm van natuur - jachthut Specifieke vorm van natuur - voederschuur 	X						
		X						
		X						

Maximale ontwikkeling		Mogelijke effecten						
		Geen	Habitat- typen	Habitatrichtlijn- soorten			Vogelrichtlijn- soorten	
				W	VH	MV	Bos	OL
Bedrijfswoningen	Eén per aanduidingsvlak, 700 m ³ • Specifieke vorm van natuur - natuurbeheer- en educatie		X					
	Splitsen van de bedrijfswooning in twee wooneenheden		X					
Bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen	75 m ²		X					
Bouwwerken	2 m		X					
	Erf- en terreinafscheidings (ab)		X					
Gebruik	Extensief grondgebonden agrarisch gebruik (natuurbeheer)			D				
	< 500 m ² (aaneengesloten oppervlak) aanleggen van wegen, paden en parkeervoorzieningen en/of verhardens van wegen, paden en parkeervoorzieningen • Kleinschalige parkeerplaatsen (< 25) ten dienste van recreatief medegebruik • Paden ten dienste van recreatief medegebruik • > 25 alleen bij aanduiding Parkeerplaatsen		OV, D				OV, G, Opt	OV, G, Opt
	Wegen met aanduiding Weg verbreden met 2 meter tov maximale breedte 5 m of bestaande breedte (ab)		OV, D				OV	OV
	Bij aanduiding Weg fietspad binnen 15 meter uit de kant rijbaan • Aan 1-zijde weg 3,5 m breed • Aan 2-zijde weg 2 m breed		OV				OV	OV
	> 500 m ² (aaneengesloten oppervlak) aanleggen van wegen, paden en parkeervoorzieningen en/of verhardens van wegen, paden en parkeervoorzieningen (ov) • > 25 alleen bij aanduiding Parkeerplaatsen		OV, D				OV, G, Opt	OV, G, Opt
	> 500 m ² egaliseren, ophogen, verhardens en afgraven van gronden (ov)		OV				OV	OV
	< 500 m ² egaliseren, ophogen, verhardens en afgraven van gronden		OV				OV	OV
Recreatie - Huifkarcentrum								
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per bestemmingsvlak		X					
Bedrijfswoningen	1 per bestemmingsvlak, 700 m ³ Splitsen van de bedrijfswooning in twee wooneenheden		X					
Bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen	75 m ²		X					
Bouwwerken	Antenne-installaties 15 m		X					
	Overig 6 m		X					
	Paardenbakken, stapmolens binnen bouwvlak met lichtmasten 2 m hoog						L	L
Gebruik	• Huifkar- en paardrijdtochten • Houden van paarden • Spelactiviteiten • Twee plaatsen toeristische kampeermiddelen, Bed&Breakfast • Beroepsuitoefening en bedrijfsmatige activiteiten aan huis		X		D			
			X					
			X					
			X					

Maximale ontwikkeling		Mogelijke effecten						
		Geen	Habitat- typen	Habitatrichtlijn- soorten			Vogelrichtlijn- soorten	
				W	VH	MV	Bos	OL
Recreatie - Verblifsrecreatie								
Gebouwen en overkappingen	Voorzieningen 115 % van bestaande oppervlakte (ab)	X						
	Winkels 115 % van bestaande oppervlakte (ab)	X						
	75 m ² / 300 m ³ recreatieverblijven (bestaande aantal)	X						
	• 'Recreatiewoning' 1 verblijf							
Bedrijfswoningen	700 m ³ (1 per bedrijf)	X						
	Splitsen van de bedrijfswooning in twee wooneenheden	X						
Bijgebouwen en overkappingen bij bedrijfswoningen	75 m ²	X						
Bouwwerken	Antenne-installaties 15 m	X						
	Overig 10 m	X						
Sport								
Gebouwen en overkappingen	110 % van bestaande oppervlakte per bestemmingsvlak	X						
Bouwwerken	Antenne-installaties 15 m	X						
	Lichtmasten 15 m				L	L	L	
	Overig 6 m	X						
Verkeer - Spoor								
Bouwwerken	Antenne-installaties 15 m	X						
	Overig 2 m	X						
Verkeer - Weg								
Bouwwerken	Antenne-installaties 15 m	X						
	Overkappingen 3 m	X						
	Overig 2 m	X						
Wonen								
Hoofdgebouwen	Eén hoofdgebouw per bestemmingsvlak met één woning, 700 m ³ (tenzij anders aangeduid)	X						
	Splitsen van de woning in twee wooneenheden	X						
Bijgebouwen en overkappingen	75 m ² (waarvan max 65 m ² aan dependances)	X						
	50 m ² + 1 ha grond (direct aansluitend hoofdgebouw met bestemming Agrarisch en/of Wonen) ten dienste van hobbymatig agrarisch gebruik (ab)							D
	100 m ² + 2 ha grond (direct aansluitend hoofdgebouw met bestemming Agrarisch en/of Wonen) ten dienste van hobbymatig agrarisch gebruik (ab)							D
	150 m ² + 3 ha grond (direct aansluitend hoofdgebouw met bestemming Agrarisch en/of Wonen) ten dienste van hobbymatig agrarisch gebruik (ab)							D
	200 m ² + 4 ha grond (direct aansluitend hoofdgebouw met bestemming Agrarisch en/of Wonen) ten dienste van hobbymatig agrarisch gebruik.							D
	Met max 50 m ² stalruimte + 1 ha grond (direct aansluitend bij (het erf van) het hoofdgebouw met bestemming Agrarisch en/of Wonen) uit te breiden (ab)							
Gebouwen en overkappingen	110 % van de bestaande oppervlakte tot max 375 m ² uitbreiding per aanduidingsvlak							
ten behoeve van natuur- en parkbeheer	• Specifieke vorm van natuur - natuur en parkbeheer	X						
Bouwwerken	Eén paardenbak per hoofdgebouw met stapmolens en lichtmasten 2 m hoog				L	L	L	

Maximale ontwikkeling		Mogelijke effecten						
		Geen	Habitat- typen	Habitatrichtlijn- soorten			Vogelrichtlijn- soorten	
				W	VH	MV	Bos	OL
	75 m ² zwembad per hoofdgebouw	X						
	Antenne-installaties 10 m	X						
	Erf- en terreinafscheidingen	X						
	Overig 2 m	X						
	Tennisbaan 5 m hoog (ab)				L	L	L	
Gebruik	Nevenactiviteiten (ab)						G, Opt	G, Opt
Leiding- Gas en Leiding - Riool								
Gebruik	Het uitvoeren van grondbewerkingen waaronder egaliseren, ophogen, diepploegen, aanleggen van drainage en afgraven van gronden (ov)		OV		OV		OV	OV
	Heiwerkzaamheden of op een andere manier voorwerpen ingraven of indrijven (ov)		OV				OV, G	OV, G
	Uitvoeren van grondbewerkingen ten behoeve van water, waaronder sloten en vijvers (ov)		OV	OV			OV	OV
	Het aanbrengen van diepwortelende beplanting en verharding (ov)		OV				OV	OV
	Permanent opslaan van goederen (ov)		OV				OV	OV
Overige aanduidingen⁷								
Open landschap en Open zandlandschap	<ul style="list-style-type: none"> • Beplanting <2 m hoog • Beplanting >2 m hoog (ov) 	X						V
Cultuurhistorisch gebied, Natte natuur, Ecologisch water, Oud boslandschap, Open zandlandschap	Egaliseren, ophogen, verharderen en afgraven van gronden (ov)		OV				OV	OV
Natte natuur, Ecologisch water en Open zandlandschap	Het vergraven en dempen van sloten, aanleggen van drainage en diepploegen (ov)		OV	OV			OV	OV
Ecologisch water	Het dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilen van beken, vennen en/of waterlopen (ov)		OV	OV			OV	OV
Natte natuur, Ecologisch water, Milieuzone-Grondwaterbeschermingsgebied en Milieuzone-Waterwingebied	Het uitvoeren van werken en werkzaamheden die de waterhuishouding (waaronder de wateraan- en afvoer) beïnvloeden, zoals wateronttrekking, door bemaling en onderbemaling, het draineren van gronden, het verbreden en verdiepen, verbeteren en dempen van watergangen en greppels, en het slaan van putten (ov)		OV	OV			OV	OV
Cultuurhistorisch gebied, Natte natuur, Ecologisch water, Oud boslandschap en Open zandlandschap	Het aanleggen van wegen, paden en parkeervoorzieningen en/of het verharderen van wegen, paden en parkeervoorzieningen (ov)		OV				OV, Opt	OV, Opt
Oud boslandschap en Cultuurhistorisch gebied	het vellen of rooien van bomen, hakhout, houtwallen en andere houtopstanden en het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van houtopstanden ten gevolge kunnen hebben, anders dan bij wijze van verzorging van houtopstanden, één en ander indien en voor zover de Boswet niet van toepassing is (ov)		OV	OV			OV	

⁷ Deze ontwikkelingen zijn zonder omgevingsvergunning mogelijk op overige locaties binnen het plangebied, die niet zijn aangewezen met de genoemde aanduidingen (mogelijke effecten zijn gelijk)

Maximale ontwikkeling	Mogelijke effecten																										
	Geen	Habitat- typen	Habitatrichtlijn- soorten			Vogelrichtlijn- soorten																					
			W	VH	MV	Bos	OL																				
Algemene bouwregels																											
Aanduiding Nutsvoorzieningen						X																					
<ul style="list-style-type: none"> • 60 m³ gebouwen • 10 m² bouwwerken 																											
Bouwen ten behoeve van zonnecollectoren, beeldende kunstwerken, riool-overstortkelders, rioolgemalen, boven- en ondergrondse containerruimten, informatie- en reclameborden, niet voor bewoning bestemde gebouwen of bouwwerken van openbaar nut						X																					
<ul style="list-style-type: none"> • 60 m³ gebouwen (uitgezonderd riool-overstortkelders en rioolgemalen) (ab) • 10 m² bouwwerken (uitgezonderd beeldende kunstwerken) (ab) 																											
Afwijking van 10 meter ten aanzien van grenzen (ab)						X																					
Afwijking van 15 meter ten aanzien van grenzen (wb)						X																					
Afwijking van 10 % van aangegeven maten/opp (ab)						X																					
Afwijking van 10 - 15 % van aangegeven maten/opp (wb)						X																					
Bouwwerken tbv zonnecollectoren 10 meter hoog (ab)						X																					
Toelichting: <table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 20%;">wb: wijzigingsbevoegdheid</td> <td>OV</td> <td>Oppervlakteverlies</td> </tr> <tr> <td>ab: afwijkingsbevoegdheid</td> <td>V</td> <td>Versnippering en barrière werking</td> </tr> <tr> <td>ov: omgevingsvergunning</td> <td>D</td> <td>Depositie (verzuring en vermesting)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>W</td> <td>Grondwatersysteem (verdroging of vernatting)</td> </tr> <tr> <td></td> <td>G</td> <td>Verstoring door geluid</td> </tr> <tr> <td></td> <td>L</td> <td>Verstoring door licht</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Opt</td> <td>Optische verstoring</td> </tr> </table>							wb: wijzigingsbevoegdheid	OV	Oppervlakteverlies	ab: afwijkingsbevoegdheid	V	Versnippering en barrière werking	ov: omgevingsvergunning	D	Depositie (verzuring en vermesting)		W	Grondwatersysteem (verdroging of vernatting)		G	Verstoring door geluid		L	Verstoring door licht		Opt	Optische verstoring
wb: wijzigingsbevoegdheid	OV	Oppervlakteverlies																									
ab: afwijkingsbevoegdheid	V	Versnippering en barrière werking																									
ov: omgevingsvergunning	D	Depositie (verzuring en vermesting)																									
	W	Grondwatersysteem (verdroging of vernatting)																									
	G	Verstoring door geluid																									
	L	Verstoring door licht																									
	Opt	Optische verstoring																									

5.2 Effecten

Aan de hand van tabel 5.1 worden de ontwikkelingen waarvan de effecten niet uitgesloten zijn concreter getoetst, waarbij de volgende vragen worden onderzocht:

- Heeft één initiatief een effect
- Hebben meerdere initiatieven samen een effect
- Zijn de voorwaarden (criteria) streng genoeg, om effecten te voorkomen

Per versturende factor worden de effecten van gelijksoortige ontwikkelingen getoetst, waarbij eerst de bestemmingen en/of aanduidingen worden weergegeven waar het op van toepassing is, gevolgd door de inhoud van het bestemmingsplan en de bijbehorende criteria. Vervolgens worden de effecten beschreven en indien nodig mitigerende maatregelen opgesteld.

5.2.1 Oppervlakteverlies (OV)

Wegen, paden en parkeervoorzieningen

- Natuur
- Agrarisch
- Maatschappelijk-Militaire zaken
- Aanduiding Cultuurhistorisch gebied
- Aanduiding Natte natuur
- Aanduiding Ecologisch water
- Aanduiding Oud boslandschap
- Aanduiding Open zandlandschap
- Aanduiding Weg

Binnen de bestemming Natuur, Agrarisch en Maatschappelijk-Militaire zaken, is het mogelijk om zonder procedure < 500 m² aan wegen, paden en parkeervoorzieningen aan te leggen (verhard en onverhard). Daarnaast is het mogelijk om, binnen de bestemming Natuur en Maatschappelijk-Militaire zaken, zonder procedure < 500 m² te egaliseren, ophogen, verharden en afgraven. Voor de aanleg van wegen, paden en parkeervoorzieningen van > 500 m² van aaneengesloten oppervlak, binnen de bestemming Natuur, Agrarisch en Maatschappelijk-Militaire zaken, en het egaliseren, ophogen, verharden en afgraven van > 500 m², binnen de bestemming Natuur en Maatschappelijk-Militaire zaken is een omgevingsvergunning nodig. Dit is voor beide ontwikkelingen, al vanaf 0 m², ook nodig voor locaties met de aanduiding Cultuurhistorisch gebied, Natte natuur, Ecologisch water, Oud boslandschap en Open zandlandschap. Bij de aanduiding Weg mag de maximale breedte met 2 meter verbreedt worden via een omgevingsvergunning en mag een fietspad binnen 15 meter uit de kant van de rijbaan worden aangelegd.

Criteria

Aan de realisatie van < 500 m² is geen voorwaarden verbonden. Als voorwaarde voor de omgevingsvergunning geldt: “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling ook getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied. Voor de aanleg van het fietspad bij de aanduiding Weg zijn geen criteria opgenomen, maar zijn de werkzaamheden (graven, verharden) vergunningplichtig.

Effecten

De aanleg of uitbreiding van wegen, paden of parkeerplaatsen en het egaliseren, ophogen, verharden en afgraven kan plaatsvinden in leefgebied van kwalificerende vogelsoorten, habitatsoorten en habitattypen. Bij ontwikkelingen van > 500 m² worden de natuurwaarden voldoende beschermd, via de omgevingsvergunning. Bij ontwikkelingen van < 500 m² zijn (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen niet heel waarschijnlijk, maar kunnen, binnen de bestemming Natuur en Maatschappelijk-Militaire zaken, niet zonder meer worden uitgesloten. De beheerders van het gebied de Veluwe zijn echter bezig met het zoneren van de recreatie, onder andere via het P-Veluwe beleid. Dit betekent dat de paden op enkele locaties verwijderd worden en op andere locaties juist verbeterd/uitgebreid. Uit de werksessie is naar voren gekomen dat per saldo voor het gehele gebied een positief effect verwacht wordt (minder paden), waardoor het bestemmingsplan in de huidige status voldoende borging geeft. Echter om significant negatieve effecten van zeer lokale effecten uit te sluiten is, binnen de bestemming Natuur en Maatschappelijk-Militaire zaken, altijd een toetsing nodig via de omgevingsvergunning. Binnen de overige bestemmingen worden geen effecten verwacht.

De beheerders van het gebied de Veluwe zijn bezig met het zoneren van de recreatie, waardoor een aantal paden zal worden verwijderd en op andere locaties worden uitgebreid. Hierdoor zal er per saldo een positief effect op met name vogelsoorten optreden, doordat er meer rustgebieden ontstaan.

Mitigatie

In het bestemmingsplan dient de 500 m² grens voor de bestemming Natuur en Maatschappelijk-Militaire zaken 0 m² te worden. Hierdoor zal altijd een omgevingsvergunning noodzakelijk zijn voor deze ontwikkelingen. In veel gevallen zal op basis van aard, omvang en tijdstip van de ingreep geen sprake zijn van een negatief effect op de instandhoudingsdoelen. Met de omgevingsvergunning wordt voldoende zekerheid gesteld dat excessen voorkomen kunnen worden.

Grondwerkzaamheden

- Aanduiding Natte natuur
- Aanduiding Ecologisch water
- Aanduiding Open zandlandschap
- Aanduiding Milieuzone-Grondwaterbeschermingszone
- Aanduiding Milieuzone-Waterwingebied

Binnen de aanduiding Natte natuur, Ecologisch water en Open zandlandschap is, via een omgevingsvergunning, het vergraven en dempen van sloten, aanleggen van drainage en diepplougen toegestaan. Binnen de aanduiding Ecologisch water is, via een omgevingsvergunning, het dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilen van beken, vennen en/of waterlopen toegestaan. Daarnaast is binnen de aanduiding Natte natuur, Ecologisch water, Milieuzone-Grondwaterbeschermingszone en Milieuzone-Waterwingebied, via een omgevingsvergunning, het uitvoeren van werken en werkzaamheden die de waterhuishouding (waaronder de wateraan- en afvoer) beïnvloeden, zoals wateronttrekking, door bemaling en onderbemaling, het draineren van gronden, het verbreden en verdiepen, verbeteren en dempen van watergangen en greppels, en het slaan van putten toegestaan.

Criteria

De genoemde ontwikkelingen zijn zonder omgevingsvergunning mogelijk op de overige locaties, die niet zijn aangewezen met de genoemde aanduidingen. Met uitzondering van de werkzaamheden dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilen van beken, vennen en/of waterlopen binnen de aanduiding Ecologisch water, geldt als voorwaarde voor de omgevingsvergunning: “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen.

Effecten

De grondwerkzaamheden kunnen plaatsvinden in leefgebied van kwalificerende soorten en habitattypen. Bij de ontwikkelingen binnen de aanduidingen, met uitzondering van de werkzaamheden dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilen van beken, vennen en/of waterlopen binnen de aanduiding Ecologisch water, worden de natuurwaarden voldoende beschermd, via de omgevingsvergunning. Bij de overige locaties, binnen de bestemming Natuur, kunnen echter (significant) negatieve effecten niet worden uitgesloten. Dit dient altijd getoetst te worden via een omgevingsvergunning.

Mitigatie

De bestemming Natuur dient bij de genoemde ontwikkelingen gevoegd te worden. Daarnaast dient in de specifieke beoordelingscriteria van de omgevingsvergunning voor de werkzaamheden het dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilen van beken, vennen en/of waterlopen (aanduiding Ecologisch water) “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast” als voorwaarde worden bijgevoegd

Kappen van bomen

- Natuur
- Aanduiding Oud boslandschap
- Aanduiding Cultuurhistorisch gebied

Binnen de bestemming Natuur is bosbouw en houtproductie toegestaan. Binnen de aanduiding Oud boslandschap en Cultuurhistorisch gebied is, via een omgevingsvergunning, het vellen of rooien van bomen, hakhout, houtwallen en andere houtopstanden en het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van houtopstanden ten gevolge kunnen hebben, anders dan bij wijze van verzorging van houtopstanden toegestaan. Eén en ander indien en voor zover de Boswet niet van toepassing is (bij de kap van < 20 laanbomen of < 1.000 m² bos).

Criteria

De genoemde ontwikkelingen zijn zonder omgevingsvergunning mogelijk op de overige locaties, die niet zijn aangewezen met de genoemde aanduidingen. Als voorwaarde voor de omgevingsvergunning geldt: “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen.

Effecten

Het kappen van bomen en bos kan plaatsvinden in leefgebied van kwalificerende soorten als Vliegend Hert en bosbewonende vogels, en habitattypen. Bij de ontwikkelingen binnen de aanduidingen worden de natuurwaarden voldoende beschermd, via de omgevingsvergunning. Bij de overige locaties, binnen de bestemming Natuur, kunnen echter (significant) negatieve effecten niet worden uitgesloten. Dit dient altijd getoetst te worden, aangezien een nest van bijvoorbeeld Zwarte specht overal kan voorkomen.

Mitigatie

De bestemming Natuur dient bij de genoemde ontwikkelingen gevoegd te worden.

5.2.2 Versnippering en barrière werking (V)

Beplanting

- Aanduiding Open landschap
- Aanduiding Open zandlandschap

Binnen de aanduiding Open landschap en Open zandlandschap is, via een omgevingsvergunning, de aanleg van beplanting hoger dan 2 meter toegestaan.

Criteria

Als voorwaarde voor de omgevingsvergunning geldt: “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen. Daarnaast geldt als voorwaarde dat “er wordt aangesloten bij bestaande massa’s” en “er wordt geen aaneengesloten beplanting (zoals bos) aangelegd. De aanleg van beplanting is zonder omgevingsvergunning mogelijk op de overige locaties, die niet zijn aangewezen met de genoemde aanduidingen.

Effecten

Door de aanleg van beplanting hoger dan 2 meter kan het open karakter van het gebied worden aangetast en daarmee versnippering van het leefgebied van kwalificerende vogelsoorten van het open landschap als Tapuit. De natuurwaarden worden echter voldoende beschermd, via de omgevingsvergunning. Voor overige locaties speelt het open karakter geen rol. Negatieve effecten van de ontwikkeling op de instandhoudingsdoelen worden uitgesloten.

5.2.3 Depositie (verzuring en vermesting) (D)

Het houden van dieren

- Agrarisch
- Natuur
- Wonen

De bestemming Agrarisch is onder andere bestemd voor grondgebonden agrarische bedrijven (inclusief paardenhouderij), zorgboerderijen en hobbymatig weiden van vee. Bij deze doeleinden hoort het houden van dieren, maar geen intensieve veehouderij. Het biologisch houden van dieren, het houden van melkrundvee, schapen of paarden en het houden van dieren uitsluitend of in hoofdzaak ten behoeve van natuurbeheer worden niet aangemerkt als intensieve veehouderij. Binnen de bestemming Natuur is extensief grondgebonden agrarisch medegebruik toegestaan. Ook binnen de bestemming Wonen is hobbymatig agrarisch gebruik toegestaan mits voldoende grond direct aansluitend bij het hoofdgebouw aanwezig is.

Criteria

In het bestemmingsplan wordt alleen het oppervlakte voor bijgebouwen (zoals stallen) geregeld, niet het aantal te houden dieren. Intensieve veehouderij is niet toegestaan; dit betekent dat maximaal 250 m² aan bedrijfsvloeroppervlakte gebruikt mag worden voor het houden van vee, pluimvee en nertsen.

Effecten

Elk dier heeft een bepaalde stikstofemissie, zelf en via de opslag van mest. Habitattypen zijn gevoelig voor stikstofdepositie, omdat dit zorgt voor verzuring en vermesting. Doordat het plangebied in het Natura2000-gebied gelegen is zijn effecten van het uitbreiden van het houden van dieren op voorhand niet uit te sluiten. In het plangebied wordt zeer beperkt en lokaal dieren gehouden. Zo heeft het huijkarcentrum zo'n 20 paarden, wordt op landgoed Deelerwoud rundvee gehouden en worden schapen gehouden voor het beheer van de heide. Het bestemmingsplan maakt niet actief ontwikkelingen mogelijk voor het houden van dieren. Waardoor geen grote uitbreiding wordt verwacht. Daarnaast wordt het effect op de stikstofdepositie gecontroleerd via de Wet Milieubeheer en de Natuurbeschermingswet 1998.

In het toekomstig beleid van de PAS (programmatische aanpak stikstof) wordt de ontwikkelingsruimte voor het houden van dieren geregeld. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van een toename van stikstofdepositie zijn niet uit te sluiten, echter zullen gering zijn vanwege de beperkte locaties en omvang van de verwachte ontwikkelingen. Het PAS zal gaan voorzien in beleid dat gericht is op het verlagen van de achtergronddepositie op Natura 2000-gebieden. Lokale ontwikkelingsruimte kan worden geboden wanneer netto een winst voor de natuurdoelen gehaald wordt. Verwacht mag worden dat het PAS voldoende soelaas gaat bieden voor het reguleren van de stikstofdepositie. Het bestemmingsplan heeft hierin geen aanvullende rol.

Wegen en parkeervoorzieningen

- Natuur
- Agrarisch
- Maatschappelijk-Militaire zaken
- Aanduiding Cultuurhistorisch gebied
- Aanduiding Natte natuur
- Aanduiding Ecologisch water
- Aanduiding Oud boslandschap
- Aanduiding Open zandlandschap
- Aanduiding Weg

Binnen de bestemming Natuur, Agrarisch en Maatschappelijk-Militaire zaken, is het mogelijk om zonder procedure < 500 m² aan wegen, paden en parkeervoorzieningen ten behoeve van recreatief medegebruik aan te leggen. Dit betekent dat de realisatie van circa een 125 meter lange weg van 4 meter breed of 25 parkeerplaatsen mogelijk zijn. Voor de aanleg van wegen, paden en parkeervoorzieningen van > 500 m² van aaneengesloten oppervlak, binnen de bestemming Natuur, Agrarisch en Maatschappelijk-Militaire zaken, is een omgevingsvergunning nodig. Dit is, al vanaf 0 m², ook nodig voor locaties met de aanduiding Cultuurhistorisch gebied, Natte natuur, Ecologisch water, Oud boslandschap en Open zandlandschap. Bij de aanduiding Weg mag de maximale breedte met 2 meter verbreedt worden via een afwijkingsbevoegdheid van B&W.

Criteria

Voor de realisatie van < 500 m² zijn geen voorwaarden verbonden. Als voorwaarde voor de omgevingsvergunning geldt: “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen.

Effecten

De aanleg en uitbreiding van nieuwe wegen en parkeervoorzieningen ten behoeve van recreatief medegebruik heeft in de meeste gevallen een toename in verkeer tot gevolg, vanwege verkeersaantrekkende werking. Toename in verkeer betekent een toename in stikstofdepositie en mogelijk negatieve effecten op habitattypen. De realisatie van < 500 m² aan paden is een te klein oppervlakte om van invloed te zijn op een betere verkeersdoorstroming en daarmee verkeersaantrekkende werking. De realisatie van < 500 m² aan parkeerplaatsen (circa 25 plaatsen) kan echter wel een verkeersaantrekkende werking hebben, zeker als dit op meerdere plaatsen in het plangebied gebeurd. Een belangrijke beleidsdoelstelling uit Veluwe 2010 en het Provinciaal Verkeer en Vervoersplan is het tegengaan van recreatief autoverkeer in de kwetsbare natuurgebieden. Uitgangspunt is dat daar bij de realisatie van parkeerplaatsen ook rekening mee wordt gehouden. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen hiervan zijn, binnen de bestemming Natuur en Maatschappelijk-Militaire zaken, echter niet uit te sluiten. Bij de ontwikkeling van > 500 m² worden de natuurwaarden voldoende beschermd, via de omgevingsvergunning.

Mitigatie

In het bestemmingsplan dient de 500 m² grens voor de bestemming Natuur en Maatschappelijk-Militaire zaken 0 m² te worden. Hierdoor zal altijd een omgevingsvergunning noodzakelijk zijn voor deze ontwikkelingen. Doordat niet alle locaties binnen het plangebied van belang zijn voor de instandhoudingsdoelen en de effecten afhankelijk zijn van de aard en omvang van de ontwikkeling, wordt het verlenen van deze vergunning haalbaar geacht.

5.2.4 Verdroging of vernatting (W)

Grondwerkzaamheden

- Aanduiding Natte natuur
- Aanduiding Ecologisch water
- Aanduiding Open zandlandschap
- Aanduiding Milieuzone-Grondwaterbeschermingszone
- Aanduiding Milieuzone-Waterwingebied

Binnen de aanduiding Natte natuur, Ecologisch water en Open zandlandschap is, via een omgevingsvergunning, het vergraven en dempen van sloten, aanleggen van drainage en diepploegen toegestaan. Binnen de aanduiding Ecologisch water is, via een omgevingsvergunning, het dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilen van beken, vennen en/of waterlopen toegestaan. Daarnaast is binnen de aanduiding Natte natuur, Ecologisch water, Milieuzone-Grondwaterbeschermingszone en Milieuzone-Waterwingebied, via een omgevingsvergunning, het uitvoeren van werken en werkzaamheden die de waterhuishouding (waaronder de wateraan- en afvoer) beïnvloeden, zoals wateronttrekking, door bemaling en onderbemaling, het draineren van gronden, het verbreden en verdiepen, verbeteren en dempen van watergangen en greppels, en het slaan van putten toegestaan.

Criteria

De genoemde ontwikkelingen zijn zonder omgevingsvergunning mogelijk op de overige locaties, die niet zijn aangewezen met de genoemde aanduidingen. Met uitzondering van de werkzaamheden dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilen van beken, vennen en/of waterlopen binnen de aanduiding Ecologisch water, geldt als voorwaarde voor de omgevingsvergunning: "de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast". Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen.

Effecten

De grondwerkzaamheden kunnen plaatsvinden in leefgebied van kwalificerende soorten en habitattypen. Bij de ontwikkelingen binnen de aanduidingen, met uitzondering van de werkzaamheden dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilen van beken, vennen en/of waterlopen binnen de aanduiding Ecologisch water, worden de natuurwaarden voldoende beschermd, via de omgevingsvergunning. Werkzaamheden die het (grond)watersysteem aantasten kunnen een grote reikwijdte (invloedszone) hebben, waardoor (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen niet zijn uit te sluiten. Dit dient altijd getoetst te worden.

Mitigatie

Vanwege de ligging van de bestemmingen en de (mogelijke) invloedzone dienen de effecten op de instandhoudingsdoelen van de werkzaamheden waarbij het (grond)watersysteem wordt aangetast voor het gehele bestemmingsplangebied getoetst te worden

5.2.5 Verstoring door geluid (G)**Recreatie**

- Agrarisch
- Wonen

Binnen de bestemming Agrarisch en Wonen zijn nevenactiviteiten, zoals een bed&breakfast, recreatief rustpunt of natuurbeheer, toegestaan via een afwijkingsbevoegdheid. Deze activiteiten vinden met name binnen het hoofdbouwwerk, bouwvlak of direct aansluitend aan het bouwvlak plaats.

Criteria

Als voorwaarde voor de vergunningen geldt: "de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast". Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen

Effecten

Een toename in menselijke aanwezigheid/activiteit kan leiden tot een toename in verstoring door geluid van alle kwalificerende vogelsoorten. De natuurwaarden worden echter voldoende beschermd via de omgevingsvergunning. Negatieve effecten van de ontwikkeling op de instandhoudingsdoelen worden uitgesloten.

Wegen, paden en parkeervoorzieningen

- Natuur
- Agrarisch
- Maatschappelijk-Militaire zaken

Binnen de bestemming Natuur, Agrarisch en Maatschappelijk-Militaire zaken, is het mogelijk om zonder procedure < 500 m² aan wegen, paden en parkeervoorzieningen aan te leggen (verhard en onverhard). Voor > 500 m² van aaneengesloten oppervlak is een omgevingsvergunning nodig. Dit is al vanaf 0 m², ook nodig voor locaties met de aanduiding Cultuurhistorisch gebied, Natte natuur, Ecologisch water, Oud boslandschap en Open zandlandschap.

Criteria

Voor de realisatie van < 500 m² is geen voorwaarden verbonden. Als voorwaarde voor de omgevingsvergunning geldt: “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen via de omgevingsvergunning.

Effecten

Door de aanleg van wegen, paden of parkeerplaatsen kan verstoring door geluid plaatsvinden in leefgebied van kwalificerende vogelsoorten, habitatoorten en habitattypen. Bij ontwikkelingen van > 500 m² worden de natuurwaarden voldoende beschermd, via de omgevingsvergunning⁸. Bij ontwikkelingen van < 500 m² kunnen (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen hiervan, binnen de bestemming Natuur, echter niet zonder meer worden uitgesloten. De beheerders van het gebied de Veluwe zijn echter bezig met het zoneren van de recreatie, onder andere via het P-Veluwe beleid. Dit betekent dat de paden op enkele locaties verwijderd worden en op andere locaties juist verbeterd / uitgebreid. Uit de werksessie is naar voren gekomen dat per saldo voor het gehele gebied een positief effect verwacht wordt (minder paden), waardoor het bestemmingsplan in de huidige status voldoende borging geeft. Echter om significant negatieve effecten van zeer lokale effecten uit te sluiten is, binnen de bestemming Natuur, altijd een toetsing nodig via de omgevingsvergunning. Binnen de overige bestemmingen worden geen effecten verwacht.

De beheerders van het gebied de Veluwe zijn bezig met het zoneren van de recreatie, waardoor een aantal paden zal worden verwijderd en op andere locaties worden uitgebreid. Hierdoor zal er per saldo een positief effect op met name vogelsoorten optreden, doordat er meer rustgebieden ontstaan.

Mitigatie

In het bestemmingsplan dient de 500 m² grens voor de bestemming Natuur 0 m² te worden. Hierdoor zal altijd een omgevingsvergunning noodzakelijk zijn voor deze ontwikkelingen. Doordat niet alle locaties binnen het plangebied van belang zijn voor de instandhoudingsdoelen en de effecten afhankelijk zijn van de aard en omvang van de ontwikkeling, wordt het verlenen van deze vergunning haalbaar geacht.

5.2.6 Verstoring door licht (L)

Lichtmasten

- Agrarisch
- Bedrijf
- Maatschappelijk
- Recreatie-Huifkarcentrum
- Wonen
- Sport

Bij paardenbakken mogen lichtmasten geplaatst worden tot 2 meter hoog (bestemming Agrarisch, Bedrijf, Maatschappelijk, Recreatie-Huifkarcentrum en Wonen) of, via een afwijkingsbesluit, tot 6 meter hoog (bestemming Agrarisch). Binnen de bestemming Sport zijn lichtmasten tot 15 meter toegestaan. Binnen de bestemming Wonen mogen bouwwerken, geen gebouwen zijnde ten behoeve van een tennisbaan tot 5 meter hoogte, via een afwijkingsbesluit, worden aangelegd; dit kan dus ook verlichting zijn.

Criteria

Als voorwaarden geldt: “zover de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied niet significant worden aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen.

Effecten

Alle kwalificerende vogelsoorten zijn gevoelig voor verlichting. De waarden van agrarisch gebied voor de aangewezen vogelsoorten is minimaal, alleen de aanwezige bosranden kunnen fungeren als leefgebied. Bij lichtmasten tot 2 meter hoog worden bij paardenbakken geen felle lichten gebruikt (deze schijnt de paarden en de ruiter in het gezicht), het betreft alleen sierverlichting. Voor lichtmasten hoger dan 2 meter kan externe werking een rol spelen. Bij deze ontwikkeling bij paardenbakken worden de natuurwaarden voldoende beschermd via een omgevingsvergunning. Voor verlichting bij de bestemming Sport kunnen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen echter niet worden uitgesloten.

Mitigatie

Het betreft een bestaand sportterrein, waardoor de huidige verlichting (aantal lichtmasten) in het plan dient te worden vastgelegd als maximum. Bij uitbreiding dient toetsing plaats te vinden.

5.2.7 Optische verstoring (Opt)

Wegen, paden en parkeerplaatsen

- Natuur
- Agrarisch
- Maatschappelijk-Militaire zaken
- Aanduiding Cultuurhistorisch gebied
- Aanduiding Natte natuur
- Aanduiding Ecologisch water
- Aanduiding Oud boslandschap
- Aanduiding Open zandlandschap

Binnen de bestemming Natuur, Agrarisch en Maatschappelijk-Militaire zaken, is het mogelijk om zonder procedure < 500 m² aan wegen, paden en parkeervoorzieningen aan te leggen (verhard en onverhard). Dit betekent dat de realisatie van circa een 250 meter lange weg van 2 meter breed, 125 meter lange weg van 4 meter breed of 25 parkeerplaatsen mogelijk zijn. Voor de aanleg van wegen, paden en parkeervoorzieningen van > 500 m² van aaneengesloten oppervlak, binnen de bestemming Natuur, Agrarisch en Maatschappelijk-Militaire zaken, is een omgevingsvergunning nodig. Dit is, al vanaf 0 m², ook nodig voor locaties met de aanduiding Cultuurhistorisch gebied, Natte natuur, Ecologisch water, Oud boslandschap en Open zandlandschap.

Criteria

Voor de realisatie van < 500 m² zijn geen voorwaarden verbonden. Als voorwaarde voor de omgevingsvergunningen geldt: "de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast". Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen.

Effecten

De aanleg van wegen, paden en parkeervoorzieningen gaat gepaard met toenemen van bewegingen en dus een vergroting van de optische verstoring. Hierdoor kan leefgebied van alle kwalificerende vogelsoorten verloren gaan. De realisatie van < 500 m² aan paden kan al een effect op de instandhoudingsdoelen veroorzaken doordat een gebied meer toegankelijk wordt (door verbinden van wegen). Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen hiervan, binnen de bestemming Natuur, zijn daarom niet uit te sluiten.

De beheerders van het gebied de Veluwe zijn echter bezig met het zoneren van de recreatie. Dit betekent dat de paden op enkele locaties verwijderd worden en op andere locaties juist verbeterd / uitgebreid. Hierdoor ontstaan meer rustgebieden.

Mitigatie

In het bestemmingsplan dient de 500 m² grens voor de bestemming Natuur 0 m² te worden.

Recreatie

- Agrarisch
- Wonen

Binnen de bestemming Agrarisch en Wonen zijn nevenactiviteiten, zoals een bed&breakfast, recreatief rustpunt of natuurbeheer, toegestaan via een afwijkingsbevoegdheid. Deze activiteiten vinden met name binnen het hoofdgebouw, bouwvlak of direct aansluitend aan het bouwvlak plaats.

Criteria

Als voorwaarde voor de vergunningen geldt: “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen.

Effecten

Een toename in menselijke aanwezigheid/activiteit kan leiden tot optische verstoring van alle kwalificerende vogelsoorten. De natuurwaarden worden echter voldoende beschermd via een omgevingsvergunning.

Kenmerk R001-4752354XEH-evp-V03-NL

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Conclusie

Significant negatieve effecten van de ontwikkelingen die het bestemmingsplan mogelijk maken worden uitgesloten mits:

- In het bestemmingsplan dient de 500 m² grens van aaneengesloten oppervlak voor de bestemming Natuur 0 m² te worden, betreft:
 - De aanleg van wegen, paden en parkeervoorzieningen
 - Het egaliseren, ophogen, verharderen en afgraven
- Voor alle bestemmingen dient een omgevingsvergunning te gelden voor de volgende werkzaamheden (artikel 38):
 - Het vergraven en dempen van sloten, aanleggen van drainage en diepploegen (aanduiding Natte natuur, Ecologisch water en Open zandlandschap)
 - Het dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilieren van beken, vennen en/of waterlopen (aanduiding Ecologisch water)
 - Het uitvoeren van werken en werkzaamheden die de waterhuishouding (waaronder de wateraan- en afvoer) beïnvloeden, zoals waterontrekking, door bemaling en onderbemaling, het draineren van gronden, het verbreden en verdiepen, verbeteren en dempen van watergangen en greppels, en het slaan van putten toegestaan (aanduiding Natte natuur, Ecologisch water, Milieuzone-Grondwaterbeschermingszone en Milieuzone-Waterwingebied)
- De bestemming Natuur dient in artikel 38 te worden bijgevoegd bij:
 - Het vellen of rooien van bomen, hakhout, houtwallen en andere houtopstanden en het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van houtopstanden ten gevolge kunnen hebben, anders dan bij wijze van verzorging van houtopstanden toegestaan (aanduiding Oud boslandschap en Cultuurhistorisch gebied)
- In de specifieke beoordelingscriteria van de omgevingsvergunning voor de werkzaamheden het dempen, graven, vergraven, verleggen, afdammen of herprofilieren van beken, vennen en/of waterlopen (aanduiding Ecologisch water) dient “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast” als voorwaarde te worden bijgevoegd
- Bij de bestemming Sport dient het maximum aantal lichtmasten (huidige aantal) te worden vastgelegd. Indien ruimte nodig is voor uitbreiding dienen de effecten op de instandhoudingsdoelen altijd te worden getoetst

Haalbaarheid

Als voorwaarde voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning geldt: “de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied worden niet significant aangetast”. Uitgangspunt is dat om dit te beoordelen, de effecten van de ontwikkeling getoetst worden aan de instandhoudingsdoelen. In veel gevallen zal op basis van aard, omvang en tijdstip van de ingreep geen sprake zijn van een negatief effect op de instandhoudingsdoelen. Met de omgevingsvergunning wordt voldoende zeker gesteld dat excessen voorkomen worden.

Aanbevelingen

In het bestemmingsplan wordt regelmatig verwezen naar “wezenlijke kenmerken of waarden”. Dit begrip is echter onduidelijk, aangezien dit meer verwijst naar de doelen uit de Ecologische Hoofdstructuur. Aanbevolen wordt om een definitie hiervan in de begrippenlijst bij te voegen:

Wezenlijke kenmerken of waarden

Hieronder worden de instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied Veluwe en de doelen uit de Ecologische Hoofdstructuur bedoeld.

7 Literatuur

[Bijlsma, R.G., 2006]

Effecten van menselijke verstoring op grondbroedende vogels van Planken Wambuis. De Levende Natuur 107: 191-198.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]

Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009]

De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht, 2009, ISBN 978-9050-113007.

[DHV, 2009]

Natura 2000 beheerplan Veluwe, hoofdrapport en achtergrondrapport (werkversie).

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]

De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Dobben, van H. & H. van Hinsberg, 2008]

Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura2000-gebieden. Alterra rapport 1654, Wageningen.

[Dries P.J. Kuijper, Jasper Schut, Diederik van Dulleman, Hanne Toorman, Noreen Goossens, Janne Ouwehand & Herman J.G.A. Limpens, 2008]

Experimental evidence of light disturbance along the commuting routes of pond bats (*Myotis dasycneme*). *Lutra* 51(1).

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]

Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Gemeente Apeldoorn, 2008]

Ontwerp bestemmingsplan Ecoduct Hoog Buurlo - A1.

[Groot Bruinderink, G.W.T.A., R.J. Bijlsma & J.A.M. Janssen, 2006]. Een prototype Natuureffectenboekhouding NEB; rekenen met de effecten van recreatie op Natura2000-waarden op de Veluwe. Wageningen, Alterra-rapport 1276.

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Kalkman, Vincent en Sander Wijdeven, 2003]
Vliegend hert in Gelderland-resultaten 2003. Stichting European Invertebrate Survey - Nederland, Provincie Gelderland & LNV.

[Krijgsveld, Smits & Van der Winden, 2008]
Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reactie van vogels op recreatie, Bureau Waardenburg en SOVON.

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Ministerie van LNV, 2007]
Ontwerpbesluit Natura2000-gebied Veluwe

[Ministerie van LNV, 2008]
Natura 2000 Profielendocument

[Reijnen, R., R. Foppen, C. ter Braak & J. Thissen, 1995]
The effects of car traffic on breeding bird populations in woodland. III. The reduction of density in relation to the proximity of main roads. Journal of Applied Ecology 32: 187-202.

[Sierdsema, J. van Diermen, B. Aarts, L. van den Bremer en A. van Kleunen. 2008]
SOVON, Factsheets van broedvogels in de Natura2000-gebieden van Gelderland.

[SOVON, vogelonderzoek Nederland, 2002]
Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998 - 2000. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[Thomaes, A., Vandekerkhove, K. 2004.]

Ecologie en verspreiding van Vliegend hert in Vlaanderen. Rapport IBW Bb R 2004.015. Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, Geraardsbergen.

Website(s)

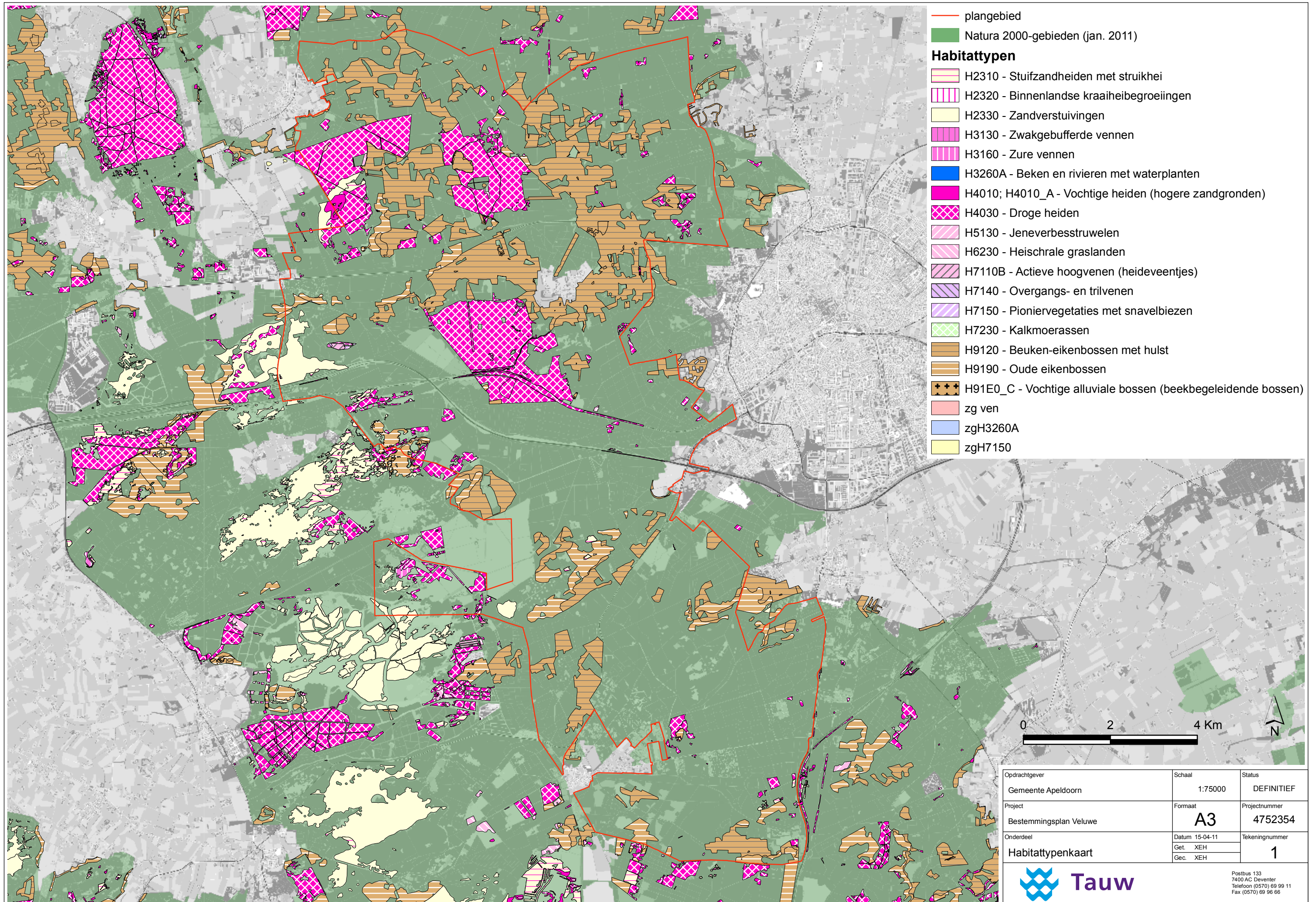
- Gebiedendatabase Ministerie van EL&I
<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase.aspx?subj=n2k>
- Vogelgegevens
www.sovon.nl
- Werkkaarten Beheerplan Veluwe
http://geodata2.prvglid.nl/apps/beheerplan_veluwe/

Kenmerk R001-4752354XEH-erp-V03-NL

Bijlage

1

Overzichtskaart

Opdrachtgever Gemeente Apeldoorn	Schaal 1:75000	Status DEFINITIEF
Project Bestemmingsplan Veluwe	Formaat A3	Projectnummer 4752354
Onderdeel Habitattypenkaart	Datum 15-04-11 Get. XEH Gec. XEH	Tekeningnummer 1

Postbus 133
7400 AC Deventer
Telefoon (0570) 69 99 11
Fax (0570) 69 96 66

Bijlage

2

Toelichting natuurwetgeving

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 van 25 mei 1998 (in werking getreden op 1 oktober 2005) behelst de bescherming van natuur en landschap. De gebiedsbescherming staat centraal in deze wet: er zijn verschillende gebieden aangewezen die vanwege hun specifieke belang voor flora en/of fauna van groot belang zijn. De schaal en beschermde waarden van de gebieden varieert, evenals het Bevoegd Gezag (Provincie, dan wel EL&I). De Natuurbeschermingswet 1998 omvat:

- Natura2000-gebieden (Speciale beschermingszones Vogel- en Habitatrichtlijn)
- Beschermde natuurmonumenten (incl. de Beschermde- / Staatsnatuurmonumenten)

Natura2000-gebieden

De bescherming van Natura2000-gebieden volgens de Natuurbeschermingswet 1998 is vergelijkbaar met de bescherming volgens artikel 6 van de Habitatrichtlijn. Nederland past een vergunningstelsel toe. Hierdoor is in ons land een zorgvuldige afweging gewaarborgd rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura2000-gebieden. Vergunningen worden verleend door provincies of door de Minister van EL&I. Natura2000-gebieden mogen geen significante schade ondervinden. Dit houdt in dat bepaalde plannen en projecten op zichzelf óf in combinatie met andere plannen en projecten de natuurwaarden waarvoor de gebieden zijn aangewezen, niet significant negatief mogen beïnvloeden. Elke ontwikkeling in of nabij een Natura2000-gebied dient te worden onderworpen aan een 'voortoets'. Uit de voortoets moet blijken of kan worden uitgesloten dat de gewenste werkzaamheden/ontwikkelingen een (significant) negatief effect hebben (op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten). Op dit moment worden voor alle Natura2000-gebieden beheerplannen opgesteld die duidelijk maken welke activiteiten wel en niet zonder vergunning mogelijk zijn in en nabij die gebieden.

Beschermde natuurmonumenten

In de Natuurbeschermingswet 1998 vallen de Beschermde natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten beide onder één noemer: Beschermde natuurmonumenten. Verder wordt onderscheid gemaakt tussen Beschermde natuurmonumenten die binnen en buiten Natura2000-gebieden liggen: Het beschermingsregime van de gebieden die binnen Natura2000-gebieden liggen en die al onder de oude wet zijn aangewezen, is vervallen. Natuurwaarden en natuurschoon waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura2000-gebied. Voor Beschermde natuurmonumenten geldt dat handelingen in of rondom deze gebieden die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of de dieren en planten in dat gebied, zijn verboden, tenzij de minister van EL&I of de provincie een vergunning heeft verleend.

Wetlands

De Wetlands hebben een functie voor vogels. De begrenzingen van Wetlands in Nederland komt overeen met de begrenzing van Vogelrichtlijngebieden. Wanneer sprake is van effecten op Vogelrichtlijngebieden dan geldt de uitkomst hiervan ook voor de Wetlands. De aanwijzing is formeel geregeld in de aanwijzingsbesluiten in het kader van de Vogelrichtlijn. Deze vervallen met de definitieve aanwijzing van de Natura2000-gebieden, waarin de (geactualiseerde) doelen voor vogels zijn overgenomen.

Wijze van toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Bij ruimtelijke ontwikkelingen of activiteiten moet altijd inzichtelijk worden gemaakt of (significant) negatieve effecten optreden. Deze effectbepaling wordt gedaan in een zogenaamde 'Voortoets'. De Voortoets heeft drie mogelijke uitkomsten:

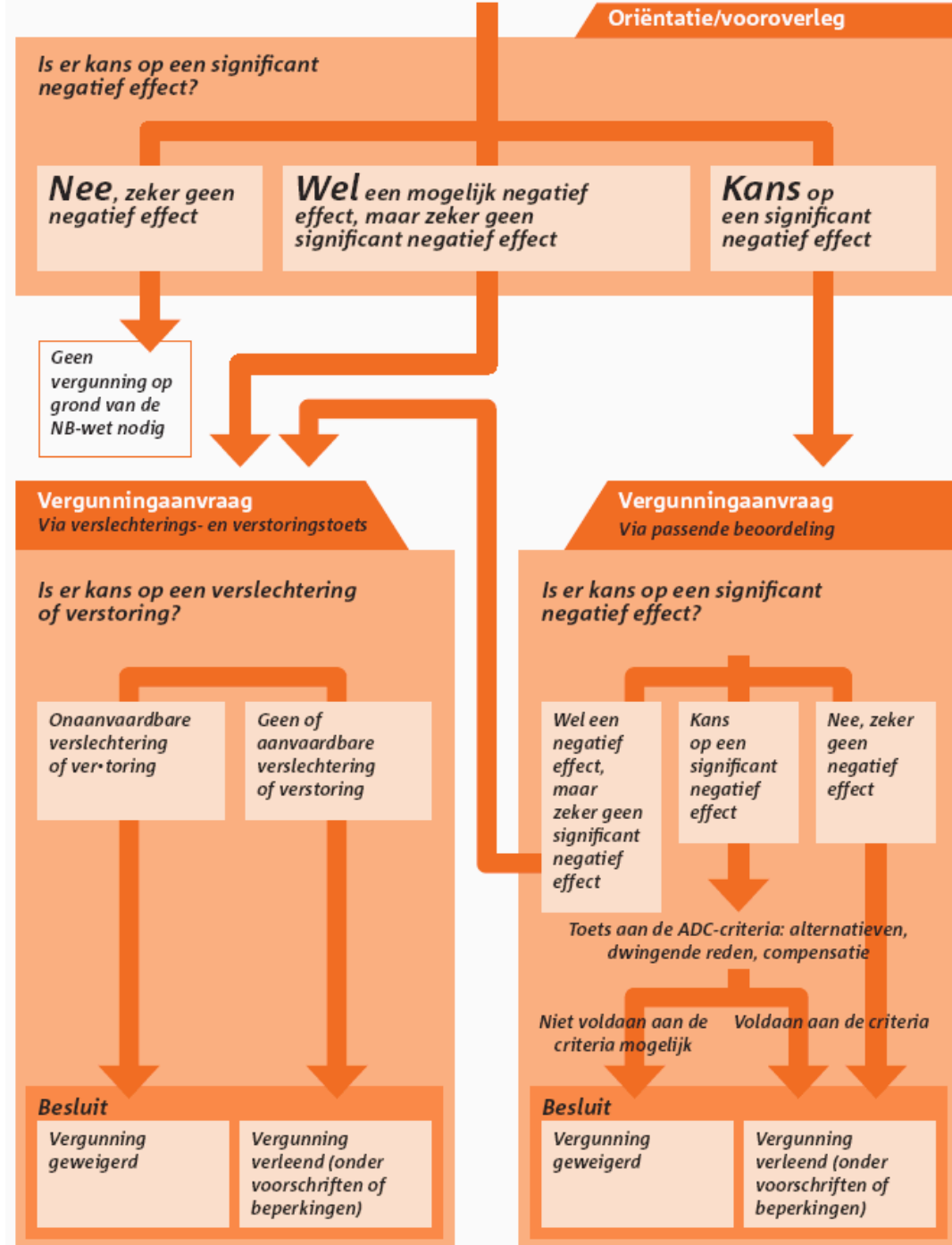
4. Er is met zekerheid geen sprake van negatieve effecten: er is geen vergunning noodzakelijk.
5. Er kan niet worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden, maar deze effecten zijn niet significant negatief, hetgeen betekent dat de instandhoudingsdoelen niet worden geschaad. Er is een zogenaamde 'Verslechterings- en Verstoringstoets' noodzakelijk waarin inzichtelijk wordt gemaakt of de effecten aanvaardbaar zijn of niet. Wanneer de effecten voor het Bevoegd Gezag aanvaardbaar zijn, dan wordt een vergunning verleend met daarin mogelijk bepaalde voorschriften of beperkingen.
6. Er is sprake van negatieve effecten én deze zijn mogelijk significant negatief: één of meer van de instandhoudingdoelstellingen worden mogelijk geschaad. Er is een zogenaamde 'Passende Beoordeling' noodzakelijk, gevolgd door een vergunningprocedure.

De 'Passende Beoordeling' kent vervolgens ook drie mogelijke uitkomsten:

- 3.1. Bij nadere beschouwing blijkt er toch geen sprake te zijn van negatieve effecten (een enigszins theoretische optie). Er dient desondanks een vergunning te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten.
- 3.2. Er is wel sprake van een negatief effect, maar de omvang van dit effect blijkt bij nadere beschouwing niet significant negatief te zijn, waarbij ook rekening is met cumulatieve effecten van andere ontwikkelingen. In principe is een 'Verslechterings- en Verstoringstoets' nodig, hoewel de bouwstenen al grotendeels of geheel zullen zijn verzameld tijdens deze fase van de Passende Beoordeling. Een vergunning dient te worden aangevraagd, die mogelijk voorschriften en/of beperkingen zal bevatten.
- 3.3. Er zijn significant negatieve effecten, of dit kan niet worden uitgesloten. Er zal gekeken moeten worden naar de belangen en argumenten om de ontwikkeling op de beoogde wijze en locatie uit te voeren. Deze criteria worden de 'ADC-criteria' genoemd (Alternatieven, Dwingende redenen voor groot openbaar belang, en Compensatie). Wanneer niet aan deze ADC-criteria kan worden voldaan wordt geen vergunning verleend. Wanneer er wel aan kan worden voldaan kan uiteindelijk door de provincie een vergunning worden verleend met mogelijk voorschriften en/of beperkingen. De ADC-criteria zijn:
 - Zijn er alternatieven (voor de locatie en/of voor de ontwikkeling zelf) mogelijk en overwogen die mogelijk tot minder schade aan beschermde natuurwaarden leiden?
 - Is er sprake van een zogenaamde 'dwingende reden van groot openbaar belang?' Er worden verschillende wettelijke belangen onderscheiden. Wanneer sprake is van mogelijke effecten op door de EU als 'prioritair' aangemerkte soorten of habitats, is het aantal mogelijke redenen veel kleiner.
 - Op welke manier wordt getracht de schade zo klein mogelijk te laten zijn (mitigatie) of te compenseren? Zulke maatregelen dienen overigens te worden getroffen vóórdat de ontwikkeling kan worden gerealiseerd.

Onderstaand stroomschema geeft het vervolgtraject weer vanaf het moment van het gereedkomen van de Voortoets (eerste blok 'Oriëntatie/vooroverleg').

Project of handeling

Stroomschema Natuurbeschermingswet 1998 [LNV, Over beheerplannen en vergunningen]

Bijlage

3

Instandhoudingdoelen Natura 2000

Instandhoudingsdoelen Natura2000-gebied Veluwe

Algemene doelen Veluwe

- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie
- Behoud van de bijdrage van het Natura2000-gebied aan de ecologische samenhang van het Natura2000-netwerk zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie
- Behoud en waar nodig herstel van de ruimtelijke samenhang met de omgeving ten behoeve van de duurzame instandhouding van de in Nederland voorkomende natuurlijke habitats en soorten
- Behoud en waar nodig herstel van de natuurlijke kenmerken en van de samenhang van de ecologische structuur en functies van het gehele gebied voor alle habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd
- Behoud of herstel van gebiedsspecifieke ecologische vereisten voor de duurzame instandhouding van de habitattypen en soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd

Habitattypen

H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*

Doel Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Uitbreiding van de oppervlakte stuifzandheiden met struikhei dient gericht te zijn op het verbinden van grote heideterreinen via open landschap, met het oog op duurzaamheid van populaties van flora en fauna. Ook kleinere terreinen dienen vergroot te worden of verbonden te worden met andere heiden, met het oog op completere en duurzamere faunagemeenschappen. Verbetering van de kwaliteit dient vooral gericht te zijn op een betere structuur (voor fauna). Overgangen naar inheems loofbos en struweel dienen zo veel mogelijk behouden te blijven of uitgebreid te worden met het oog op broedvogels en andere fauna.

H2320 Psammofiele heide met *Calluna* en *Empetrum nigrum*

Doel Behoud verspreiding, oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype binnenlandse kraaiheibegroeiingen verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. De Veluwse begroeiingen zijn van speciaal belang omdat ze zich aan de rand van het areaal van het type bevinden.

H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen

Doel Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.

Toelichting Landelijk wordt gestreefd naar een anderhalf maal zo grote oppervlakte van het habitatype zandverstuivingen in Nederland. De grootste bijdrage voor dit habitatype moet komen van de Veluwe. Voldoende winddynamiek is een belangrijk randvoorwaarde voor de realisering van gevarieerde zandverstuivingen met overgangen naar droge heiden en bossen.

H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetea*

Doel Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en kwaliteit.

Toelichting Het habitatype zwakgebufferde vennen komt sporadisch voor op de Veluwe, zoals plaatselijk op de Hoge Veluwe.

H3160	Dystrofe natuurlijke poelen en meren
Doel	Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit .
Toelichting	Het habitatype zure vennen is op de Veluwe wijd verspreid. De kwaliteit is in een deel van de vennen matig.
H3260	Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het <i>Ranunculion fluitantis</i> en het <i>Callitrichio-Batrachion</i>
Doel	Uitbreiding verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit beken en rivieren met waterplanten, <i>waterranonkels</i> (subtype A).
Toelichting	Het habitatype beken en rivieren met waterplanten, <i>waterranonkels</i> (subtype A) komt voor in diverse beken en sprengen, maar is niet overal even stabiel en niet overal van goede kwaliteit. Er zijn goede mogelijkheden voor herstel. Dit is ook van belang voor een soort als de beekprik.
H4010	Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>
Doel	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A).
Toelichting	Alhoewel de Veluwe vooral van belang is voor droge heiden, zijn er toch enige deelgebieden waar een aanzienlijke hoeveelheid van het habitatype vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A) aanwezig is; delen hiervan zijn vergrast. Enige uitbreiding is nodig en realiseerbaar.
H4030	Droge Europese heide
Doel	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	De Veluwe levert de grootste bijdrage voor het habitatype droge heiden, dat in sommige deelgebieden in goede kwaliteit en over een grote oppervlakte aanwezig is. Een goed voorbeeld hiervan vormt de Posbank waar in het reliëfrijke landschap een fraaie afwisseling van struikhei-begroeiingen en bosbesrijke heide te zien is. Netto-uitbreiding van de oppervlakte dient gericht te zijn op het verbinden van grote heideterreinen met elkaar via open landschap, met het oog op duurzaamheid van populaties. Ook kleinere terreinen dienen vergroot te worden of verbonden te worden met andere heiden, met het oog op completere en duurzamere faunagemeenschappen. In sommige delen is deze heide vergrast of arm aan structuur en fauna-elementen. Voortgaande successie op kleine, geïsoleerde heideterreintjes is toegestaan zolang er op gebiedsniveau netto sprake is van oppervlaktevergroting.

H5130	<i>Juniperus communis</i> -formaties in heide of kalkgrasland
Doel	Behoud verspreiding, behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Struwelen van het habitatype jeneverbesstruwelen zijn beperkt tot enkele deelgebieden, waarbij de Doornspijkse Heide de grootste oppervlakte herbergt. Op de Veluwe zijn daarnaast veel losstaande jeneverbessen aanwezig.
H6230	*Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)
Doel	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Enkele van de best ontwikkelde voorbeelden van dit habitatype worden op de Veluwe aangetroffen, zoals op de Harskamp (met de grootste populatie wolverlei en zeldzame soorten als kleine schorseneer en heidezegge). Wegens het voorkomen van twee laatst genoemde soorten en het grote oppervlakte van het habitatype levert het gebied een zeer grote bijdrage aan het landelijke doel van het habitatype. Op veel andere locaties (bijvoorbeeld wegbermen) is het type matig ontwikkeld. Verder komt het plaatselijk goed ontwikkelde vochtige vormen voor. Omdat het habitatype heischrale graslanden landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding verkeert wordt uitbreiding van het oppervlakte en verbetering van de kwaliteit nagestreefd.
H6410	Grasland met <i>Molinia</i> op kalkhoudende, venige, of lemige kleibodem (<i>Molinion caeruleae</i>)
Doel	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Het habitatype blauwgraslanden verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding. In het Natura2000-gebied komt het voor op lemige gronden, bijvoorbeeld bij Staverden en aan de randen van de zandgrond (onder andere Wisselse Veen). Uitbreiding van de oppervlakte blauwgraslanden kan gerealiseerd worden in samenhang met habitatypen H4010 vochtige heiden, <i>hoger zandgronden</i> (subtype A) en H6230 heischrale graslanden.
H7110	*Actief hoogveen
Doel	Behoud verspreiding, uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit actieve hoogvenen, <i>heideveentjes</i> (subtype B).
Toelichting	Het habitatype actieve hoogvenen, <i>heideveentjes</i> (subtype B) komt voor in een aantal hoogveenvennen en als hellingveentjes. Het heeft onder meer in het Kootwijkerveen en het Mosterdveen een zeer goede kwaliteit. Op andere locaties is uitbreiding mogelijk, bijvoorbeeld vanuit natte heide of verdroogde veentjes.

H7150	Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het <i>Rhynchosporion</i>
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	Het habitatype pioniervegetaties met snavelbiezen komt met name voor op plagplekken die door natuurlijke successie overgaan in het habitatype H4010 vochtige heiden, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A). Voor duurzaam behoud van de levensgemeenschap binnen het gebied, is het van belang dat oppervlakte en kwaliteit toenemen.
H9120	Atlantische zuurminnende beukenbossen met <i>Ilex</i> en soms ook <i>Taxus</i> in de ondergroei (<i>Quercion robori-petraeae</i> of <i>Ilici-Fagenion</i>)
Doel	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit..
Toelichting	Het habitatype beuken-eikenbossen met hulst komt momenteel op enkele locaties op de Veluwe in een kwalitatief goede vorm voor (bijvoorbeeld in het Speulderbos). Zonder enig beheer zal een aanzienlijk deel van de eikenbossen op de Veluwe op termijn overgaan in dit habitatype.
H9160	Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eikenhaagbeukenbossen behorend tot het <i>Carpinion-betuli</i>
Doel	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit eiken-haagbeukenbossen, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A).
Toelichting	Het habitatype eiken-haagbeukenbossen, <i>hogere zandgronden</i> (subtype A) komt voor op enkele voedselrijkere, leem- of lösshoudende standplaatsen. Het type verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding. Behoud van de huidige groeiplaatsen is op korte termijn van belang, waarbij op termijn mogelijk uitbreiding kan plaatsvinden op geschikte standplaatsen, in de nabijheid van goede voorbeelden (met bronpopulaties van kenmerkende soorten).
H9190	Oude zuurminnende eikenbossen op zandvlakten met <i>Quercus robur</i>
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit.
Toelichting	De Veluwe levert de grootste bijdrage voor het habitatype oude eikenbossen, dat over een aanzienlijke oppervlakte verspreid is. Verbetering van de kwaliteit is mogelijk door het type te ontwikkelen op oude bosgroeiplaatsen met oud-bossoorten. Verbetering van de kwaliteit van het habitatype is noodzakelijk wegens de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding.
H91E0	*Bossen op alluviale grond met <i>Alnus glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)
Doel	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit vochtige alluviale bossen, <i>beekbegeleidende bossen</i> (subtype C).
Toelichting	Het habitatype vochtige alluviale bossen, <i>beekbegeleidende bossen</i> (subtype C) komt op veel locaties op de Veluwe voor, maar in de meeste gevallen slechts over een geringe oppervlakte en met matige kwaliteit. Langs de beken en op de overgang naar het IJsseldal liggen grotere en kwalitatief betere voorbeelden (onder andere Hierdense beek). Voor duurzaam behoud van de levensgemeenschap binnen het gebied, is het van belang dat oppervlakte en kwaliteit toenemen.

Habitatrichtlijnsoorten

H1042	Gevlekte witsnuitlibel
Doel	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie tot een duurzame populatie van ten minste 500 volwassen individuen.
Toelichting	De gevlekte witsnuitlibel heeft een zeer ongunstige staat van instandhouding door het tekort aan gebieden en de landelijk te geringe populatiegrootte. De beoogde uitbreiding van de populatie (tot het voor een duurzame populatie minimaal noodzakelijke aantal dieren) is gebaseerd op het realiseren van een landelijk gunstige staat van instandhouding.
H1083	Vliegend hert
Doel	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	In ons land is de Veluwe het belangrijkste kerngebied voor het vliegend hert. De soort komt vooral voor in de omgeving van Vierhouten, Elspeet, Hoog Soeren en ten westen van Apeldoorn. Op de zuidoostelijke Veluwe is de soort bekend van de omgeving van De Steeg.
H1096	Beekprik
Doel	Uitbreiding verspreiding, omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	De beekprik verkeert landelijk in een zeer ongunstige staat van instandhouding. De Veluwe levert één van de grootste bijdragen. De soort komt hier voor in allerlei sprengbeken, met name aan de oostkant van het gebied (doorgaans niet in de sprengkoppen, maar verder stroomafwaarts). In het verleden heeft de soort ook op de noordwestelijke en zuidelijke Veluwe geleefd, maar hier is ze momenteel verdwenen. Omdat de meeste leefgebieden sterk geïsoleerd zijn, zal een vergroting van de verspreiding waarschijnlijk alleen via gericht uitzetten mogelijk zijn op locaties waar de waterkwaliteit en beekmorfologie inmiddels weer hersteld zijn.
H1163	Rivierdonderpad
Doel	Uitbreiding omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie.
Toelichting	De rivierdonderpad is bekend van de Hierdensche beek en van de Verloren beek bij Epe met enkele nabijgelegen beken (Paalbeek, Klaarbeek en Tongerensche beek). De soort is landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding en wordt in beken sterk bedreigd. De beken van de Veluwe leveren één van de grootste bijdragen voor de populaties van de rivierdonderpad in beken én er zijn nog mogelijkheden voor uitbreiding.

H1166 Kamsalamander
Doel Behoud verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting De kamsalamander komt verspreid voor op de Veluwe op een beperkt aantal locaties, veelal in of nabij landbouwenclaves en langs de randen van het gebied. Het grootste deel van de Veluwe is als habitat ongeschikt voor de kamsalamander.

H1318 Meervleermuis
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie.
Toelichting De Veluwe levert als overwinteringsgebied één van de grootste bijdragen voor de meervleermuis.

H1831 Drijvende waterweegbree
Doel Behoud verspreiding, behoud omvang en kwaliteit biotoop voor behoud populatie.
Toelichting De drijvende waterweegbree is in ieder geval bekend van de Hierdense beek. Voor de landelijke verspreiding van de soort is behoud van deze populatie van groot belang.

Vogelrichtlijnsorten: broedvogels

A072 Wespendif
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 150 paren.
Toelichting Vermoedelijk broedt meer dan een kwart van de Nederlandse wespendifen op de Veluwe. Na de grootschalige bebossing, begin vorige eeuw, heeft de soort zich sterk uitgebreid, maar vermoedelijk zijn de aantallen de laatste decennia constant of mogelijk licht afnemend. Het gemiddeld aantal paren in de periode 1999-2003 wordt geschat op 150. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A224 Nachtzwaluw
Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 610 paren.
Toelichting Van oudsher is de nachtzwaluw een talrijke broedvogel van de Veluwe. De populatie is vanaf de 50-er jaren van de vorige eeuw sterk afgenomen tot een dieptepunt in het begin van de 80-er jaren. Sedertdien broedt bijna de helft van de Nederlandse nachtzwaluwen op de Veluwe. Daarna trad weer herstel op zodat de stand momenteel weer 100-den paren omvat. Het gemiddeld aantal paren voor de periode 1999-2003 wordt geschat op 610. Dit niveau ligt overigens nog altijd beduidend lager dan het niveau in de 50-er jaren. De soort verkeert landelijk in een matig ongunstige staat van instandhouding. De belangrijkste deelgebieden, die elk voor zich al het gewenste niveau van 40 paren voor een sleutelpopulatie overschrijden zijn het Harskampse Zand, Worth-Rhederzand, Oldenbroekse en Elspeetse Heide en Hoge Veluwe. De samenhang van deze deelpopulaties is goed, zodat voor de Veluwe als geheel van één metapopulatie kan worden gesproken.

A229	IJsvogel
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 30 paren.
Toelichting	De ijsvogel broedt in sterk fluctuerende aantallen langs de sprengen en vijverpartijen van de Veluwe rand. Na strenge winters kan ze geheel verdwenen zijn, maar na een reeks van zachte winters belopen de aantallen enige tientallen (bijvoorbeeld 1995 26 paren). Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het genoemde aantal paren heeft betrekking op gunstige jaren. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Veluwerand met de grote rivieren ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
A233	Draaihals
Doel	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.
Toelichting	Van oudsher is de draaihals een bekende broedvogel, vooral door het bezetten van nestkasten. Sedert begin 70-er jaren worden nestkasten niet meer bezet. Ongetwijfeld een gevolg van de sterke afname van de populatie en daarnaast een toename van het aanbod aan (dode) berken als natuurlijke nestplaats (in oude hollen van grote bonte spechten). De stand lijkt jaarlijks te fluctueren met vooral vanaf de 90-er jaren een sterk terugval tot een niveau van hooguit 50 paren; ver beneden het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie. Op de Veluwe broedt het leeuwendeel van de Nederlandse populatie met als belangrijkste deelgebieden Kootwijker- en Harskampse Zand, Zilvense Heide, Rhederzand en Planken Wambuis. In hoeverre gesproken kan worden van een aaneengesloten metapopulatie voor de gehele Veluwe is de vraag. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.
A236	Zwarte specht
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 430 paren.
Toelichting	De zwarte specht is een broedvogel op de Veluwe vanaf 1918 in langzaam toenemend aantal. De hoogste aantallen werden vastgesteld aan het eind van de 80-er jaren. Vervolgens is het aantal enigszins teruggelopen. Het gemiddeld aantal paren in de periode 1999-2003 wordt geschat op 430. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A246	Boomleeuwerik
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2.400 paren.
Toelichting	Van oudsher is de boomleeuwerik een talrijke broedvogel. De aantallen zijn halverwege de vorige eeuw duidelijk afgenomen, maar sinds het begin van de 70-er jaren is een opmerkelijk herstel opgetreden. Het gemiddeld aantal paren in de periode 1999-2003 wordt geschat op 2.400. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Momenteel broedt de boomleeuwerik verspreid over de gehele Veluwe in een aaneengesloten metapopulatie die 1/3 van de Nederlandse populatie omvat. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.
A255	Duinpieper
Doel	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
Toelichting	De Veluwe is momenteel het enige gebied in Nederland waar duinpiepers broeden. Van oudsher was het een schaarse, doch gewone broedvogel van alle stuifzanden. Tegenwoordig is het belangrijkste broedgebied het Kootwijkerzand en Harskampse Zand. Andere gebieden waar de duinpieper rond de eeuwwisseling nog broedde waren het Hulshorster- en Beekhuizerzand, Nieuw Millingse Zand, Planken Wambuis, Otterlose Zand en Deelense en Pampelse Zand. Het aantal paren leek eind vorige eeuw te stabiliseren op een niveau van 30-40 paren; net onder het gewenste niveau voor een sleutelpopulatie, vanaf 1999 viel de stand echter sterk terug met in 2002 nog slechts 5 paren en in 2003 nog één. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het is van groot belang geïsoleerde deelgebieden beter te verbinden zodat de populatie als één metapopulatie kan functioneren. Hiervoor is het van belang dat voor het habitatype H2330 zandverstuivingen uitbreiding van de oppervlakte en verbetering van de kwaliteit voortvarend worden opgepakt. Aangezien de soort gevoelig is voor verstoring onder andere door geluid, is het zaak met herstel van dit habitatype te beginnen op de meest geschikte locaties voor deze soort. Bij de verdere uitwerking van de doelen in het kader van het beheerplan is het nodig te bezien of voor herstel van een sleutelpopulatie op termijn aanvullende maatregelen nodig en zinvol zijn in het licht van de mate van herstel van deze soort. Het gebied kan mogelijk op termijn voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.
A276	Roodborsttapuit
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 1.000 paren.
Toelichting	Van oudsher is de roodborsttapuit broedvogel op de heidevelden, maar aanvankelijk vermoedelijk in bescheiden aantallen. Vanaf de 70-er jaren zijn de aantallen sterk toegenomen en tegenwoordig kunnen we spreken van een aaneengesloten metapopulatie. Het gemiddeld aantal paren voor de periode 1999-2003 wordt geschat op 1.100. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A277	Tapuit
Doel	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 100 paren.
Toelichting	De tapuit was een karakteristieke broedvogel van stuifzanden en zandige heidevelden. In het verleden broedden 100-den paren op de Veluwe. Het is aannemelijk dat de aantallen al vanaf het begin van de vorige eeuw door bebossing van stuifzanden en heidevelden teruglopen. Deze tendens heeft zich versterkt doorgezet vanaf de 80-er jaren, zodat momenteel hooguit nog enkele 10-tallen paren resteren. Het gemiddeld aantal paren voor de periode 1999-2003 wordt geschat op 66. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.
A338	Grauwe klauwier
Doel	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 40 paren.
Toelichting	Vermoedelijk is de grauwe klauwier van oudsher een schaarse broedvogel. Het leefgebied kenmerkt zich door halfopen structuurrijke vegetatie met een hoog aanbod aan grote insecten en kleine gewervelden. De schatting voor de periode 1999-2003 komt uit op 27 paren, met een dalende trend. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied kan voldoende draagkracht gaan leveren voor een sleutelpopulatie.

